

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a
**Forty orvos-féle általános
SEB-TAPASZ,**

mely rendkívüli gyógyereje, elválasztó, érelő s fájdalomt csillapító hatása által leggyorsabb, leghatós s egyszerűségi gyökere gyógyulást eszközöl különönmű bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, légesohurut, bőrkés- barnaság, hártásgyök (Croup, angina) mindennemű megsértések, harapás, szúrás, vágás vagy égés által támadható sebek, megfázások, darázs- vagy méhcsapások, konok-fekélyek, zuzatok (contusiók) — meglepő gyors fájdalomcsillapítással — rögzített dagadtok, gümők, télyogok, pokolvar (carbunculus pustulali magna), megkeményedések, genyvedések, kerekések, minden mirigybetegségek, görvölves fekélyek, fagydagant, ujféreg, körömméreg, vadhus, tagszács, csontszű, kificzamatás és megrándulások, helyi eszű; továbbá a szülés folytani lábfelfakadások, és sebek, fájós fekélyezett vagy már genyes női mell. — Sok nő már csirában volt emlírtől, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebészi műtékek megelőzésével — egyedül ezen jeles sebtapasznak használata által menekültek, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebészi műtét és fájdalom nélkül, könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

D-FORTY PFLASTER
A csomagok ára 50 kr. és 1 frt. használati utasítással együtt.
Központi küldeményező raktár: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnd király-utca 7-ik szám alatt.
Továbbá kaphatók **Pesten: Jezovits M.** a „magyar királyhoz” címzett kir. udv. és **Scholtz János** a „szentháromsághoz” nevezett városi gyógyszerárban, és **Pfeifer J. nál**, az ur-utczában a „két matrózhöz” — **Budán: Pfeifer Győző** kir. udv. gyógyszer. és a Krisztinavárosban **Wasschek E. gyógyszer.** Pláiban F. Xav. gyász. urnd (Stock im Eisenplatz) Nr. 1. dr. Girtler gyász. Freimg. 7. sz. — **Aradon:** Szarka J. nál. — **B. Ujfalun:** Vass Jenő. — **Békes-Csabán:** Bienen B. — **Debreczenben:** dr. Róthszék V. E. — **Duna-Földváron:** Nádhera P. — **Egerben:** Plank Gy. — **Eperjesen:** Isóp Gy. — **Ersekújváron:** Conlegrer J. — **Esztergomban:** Beszedes J. — **Gyöngyösön:** Kocianovich J. — **Győrött:** Lehner F. — **Hajósan:** Az ottani m. k. pósthivatalnál. — **H. M. Vasárhelyen:** Oblat L. — **Högyeszen:** özv. Fischer Kr. gyász. — **Jólsván:** Malder Alb. — **Kassán:** Koregtó A. — **Késmárkon:** Genarsich C. A. — **Kormáronban:** Grötschel S. özv. — **Körmöczön:** Nemtek J. — **Léván:** Boleman Ede. — **Makon:** Weil M. — **Maros-Vasárhely:** Bucher M. — **Miskolczon:** Dr. Csáthi Szabó J. — **Mohaoson:** Kreitl G. — **Nagybecskerekén:** Kleszky J. — **Nagy-Kanizsán:** Wajdits J. — **Nagyszombaton:** Pántostek R. — **Nagyváradon:** Huzella M. — **Nyíregyházán:** Kovács S. — **Pakson:** Malatinszky S. — **Pécsen:** Sipőcz J. — **Pozsonyban:** Pisztor B. — **Rimaszombathán:** Samalár K. — **Rozsnyón:** Hirsch J. N. — **Selmeczen:** Vitkovics János. — **Szathmáron:** Jurácsko D. — **Sz. Fehérváron:** Braun J. — **Sz. Györgyön:** Mersits J. — **Szombathelyen:** Pillich F. — **Temesváron:** Pecher J. E. és Quiriny A. gyász. — **Tésón:** Héder L. — **Ungváron:** Okolicsny J. — **Vasvárt:** Arady P. és Rossás R. — **Versetzen:** Guist M. — **Veszprémben:** Ferenczy K. nál.
Kolozsváron: **BINDER K.** gyógyszerésznél.
Brassón: **FABICK E.** és **GYÉRTYÁNFY J.** és **FIANAL.**
Hatszegen: **MATEFI B.** gyógyszerésznél.
Zagrabban: **HEGEDÜS GY.** a „fekete sashoz” címzett városi gyógyszer.
Mitrowitzon: **KERSTONOSCHITZ E. FIANAL.**
Czernowitzban: **SCHNIRCH J.** nál.
Főraktár Moldvaországra nézve: **Jassiban:** **JASSINSKI A.** gyógyszer.
Brallában: **Oláhországban:** **Dr. C. C. HEPITES** gyógyszerésznél.
Giurgevóban: **FABINI E. L.** gyógyszerésznél.
A t. ez. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hajlandók lemméne, felszólítanak, miszerint e részbeni ajánlataikat ezen gyógyszer készítőjéhez **FORTY LÁSZLÓHOZ** címelve: Budára beküldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesít.
Vidéki bémontes levelek általi megrendelések az árak közpénzbeni beküldése, vagy postai utánvét mellett tüstént és legpontosabban teljesítenek.
391 (5-6)

FISCHER GUSZTÁV,
színházter, a kereskedelmi bank-épületében
Pesten.

ajánlja legnagyobb raktárát, mely áll mindennemű legújabb francia ruhakelme-diszitményekből minden évszakra; továbbá selyemrojtokból és paszomány-árúkból, bársony s atlasz-szalagok, ércz-, üveg- s pasmantri-gombokból, varró-, szíjgyártó- s kötő-czernákából, kötő- s stikkölő-pamutból, varró- és trama-selyemből valamint fehér és színes mousselinek, organtin, moul, batizclair, perál, shirting, croisé és halcsontokból; nagyszerű raktárt tartok; továbbá mindennemű függönytartók, tükörbojtok, eszlárzsinórok, redőzetek, lionni ezüst- s aranyesipkékből paszomány és csafrangokból. Ajánlom továbbá butor-, koesi- s katonai-paszományárúkat és selyemkelméket ellátott nagyszerű raktáromat, mindennemű atlasz, lustrine, florentine, mazzline patent- és selyembársonyokkal egyetemben, a legutányosb gyári árakon. 409 (9-10)

Hirdetmény.

A Deák Ferencz-utczában (azelőtt nagy hid-utca), az „Angol királynőhöz” címzett szálloda mellett Pesten, a mostani pesti vásár ideje alatt, egy igen jó hírnevű vászon és asztali szövet-gyáros hagyatékából, az örökösök megbízása folytán 450 vég valódi rumburgi vászon, különféle nemű asztali szövet, törülköző-kendők, kanavaszak, 2000 tuczat vászon és batizt-zsebkendő, rendkívül nagy választék férfi- és női fehérruhákból

felényivel a becsáron alól
készpénzfizetés mellett eladatik.
Arjegyzék.

- 1 vég 30 rőfös fehéritetlen vászon, becsára 12 ft., most csak 6.50 kr.
- 1 vég 30 rőfös fehéritetlen fehér czérna-vászon, becsára 18 ft., most csak 9.50 kr.
- 1 vég 30 rőfös fehéritett creas-vászon, becsára 15 ft., most csak 8 ft.
- 1 vég 30 rőfös legszelebb nemű creas-vászon, becsár 18 ft., most csak 9 ft.
- 1 vég 30 rőfös kitünő sziléziai vászon, becsára 22 ft., most csak 12 ft.
- 1 vég 30 rőfös kitünő rumburgi vászon, becsára 30 ft., most csak 15 ft. 50 kr.
- 1 vég 38 rőfös hollandi czérnavászon, becsára 28 ft., most csak 14 ft. 50 kr.
- 1 vég 40 rőfös rumburgi vászon, becsára 32 ft., most csak 16 ft.
- 1 vég 45 rőfös orosz kender-vászon, a legjobb és legtartósabb, a minő csak létezhet, becsára 36 ft., most csak 18 ft.
- 1 vég 50 rőfös hollandi szövet, becsára 40 ft., most csak 20 ft.
- 1 vég 50 rőfös irlandi szövet, becsára 52 ft., most csak 26 ft.
- Különféle nemű rumburgi vásznak, 24, 28, 30, 35, 40, 45—50 ftig, melyek becsára kétszer annyit.
- 1 vég 4gy-kanavász, becsára 14—18 ft., most csak 7—9 ft.
- 1 tuczat vászon-zsebkendő 1.20, 2, 2.50, 3, 3.50 4, 4.50, 5, 6—7 ftig a legfinomabb.
- 1 tuczat vászon batizt-zsebkendő, fehér, ugyszintén színes szegélyzettel is, 5, 6, 7, 8, 9—10 ftig a legfinomabb.
- Igen finom himzett batizt-zsebkendők hölgyek számára, darabja 50, 60—75 kr. a legfin.
- Angol shirting (Chiffon), igen finom, s ép oly tartós mint a vászon, rőfe 30, 35, 40—45 kr. a legfinomabb.
- 1 tuczat jó erős konyha-ruha, 2.50—3 ftig.
- 1 tuczat különösen tartós duplaczérna törülköző, 4.50, 5, 5.50 6—7 ftig.
- Meglepően szép és nagy választéku férfi és női fehérruhák.
- 1 női ing, jó vászonból, huzóra, 1.50, 2—2.50 krig.
- 1 női ing kitünő rumburgi vagy hollandi vászonból finoman himezve, 3.50, 4—5 ftig a legfinomabb.
- 1 női ing különösen jó rumburgi vászonból, a legújabb párisi minta szerint, 5, 6, 7, 8 ft. a legfinomabb.
- Női téli vagy hálóing kitünő vászonból, szép kiállításal 3, 4, 5 ftig.
- Női nadrág finom shirting, jó barchet vagy kitünő vászonból, sima vagy himzéssel, 2, 2.50, 3—4 ftig.
- Női éjjeli corsett, száz különféle párisi legújabb mintában, himzéssel vagy a nélkül, 2, 2.50, 3, 4, 5, 6, 7—8 ftig a legfinomabb.
- Női alszoknyák, száz különféle párisi legújabb mintában, himzéssel vagy a nélkül, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9—10 ftig a legfinomabbak.
- Fehér és színes francia shirting ingek, igen finom és jók, 2, 2.50, 3 ftig a legfinomabb.
- Férfi ingek rumburgi vagy hollandi vászonból 2, 2.50, 3, 4, 5—6 ftig a legfinomabbak
- Férfi gatyák, erős rumburgi vászonból vagy barchetból, félmagyar szabásra, darabja 1.50—2 ftig.
- Férfi gatyák erős rumburgi vászonból, magyar szabásra 1.80—2 ftig.
- Férfi ingek igen finom francia mellbetéttel, bál vagy estélyekre, 6, 7, 8, 9—10 ftig a legfinomabbak.
- Megrendelések, az összeg beküldése vagy utánvét mellett, bárhova is leküldetésre és pontosan elküldetnek. A leveleket így kérjük címezni:
METH S. urnak Pesten, Deák Ferencz-utca, az „Angol királynőhöz” címzett szálloda mellett.
25 forintnyi áru vásárlói jutalmul egy igen finoman himzett batizt zsebkendőt kapnak.

Egyedüli árúhely: **METH S., Bécsből.**
Pesten, Deák Ferencz-utca (előbb nagy hid-utca), az „angol királynőhöz” címzett szálloda mellett.
488 (2-6)

Figyelmeztetés a szülőknek!
Alólirt ajánlja a t. szülők figyelmébe általa készített
gilliszta csokoládét,
mely nemcsak biztos hatása által, de egyszerűségi kellemes ízénél fogva felülmúl minden ilyenemű találmányt.
Ára 1 dbnak 15 kr. oszt. ért.
Nagyban megrendelők mellányos engedményben részesülnek.
Sipőcz István, gyógyszerész Pécsen.
446 (6-12)

A leghiresb s kizár. szabadalmazott
Oxford-eszencia
meggyógyít azon pillanathan minden makacs fogfájdalmat. Hathatósága a leggyorsabb s legsikereseb.
Egy üvege 50 kr.
Raktárak, Bécs s az ország minden nagyobb gyógyszerárjaiban léteznek.
Nagyban megrendeléseket elfogad **Zulin G.** cs. kir. szabadalom tulajdonos Triestben.
Főraktár Pest s a vidékre nézve: **Török József** gyógyszerésznél király-utca 7-dik szám alatt. 484 (3-6)

Pest, április 25-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzer hasábjott petit sor vagy annak helye egyszeri ígdtámal 10 krba, háromszori vagy többszöri ígdtámal csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígdtás után 30 krajczár.

Jókainé.

A hazai művészet minden barátját megdöbentette s megsomorította azon hír, mely azóta — fájdalom! — bizonyossá vált, hogy nemzeti színházunk első rendű tagja, a tragikai múza ihletett papnője, Jókainé, visszalép a színpadtól, odahagyja azon deszkákat, melyek a világot jelentik s melyek neki annyi dicsőség babéraját termették.
Nem titkolhatjuk, évek óta, midőn először kezdé fölmerülni a gondolat: „ha Jókainé egykor visszalép, vagy ha őt elvesztenők, — ki fogja pótolni helyét?” folytonos aggodalommal kelle körültekintünk a vidék jelesbjei, a nemzeti színház új jelenségei s a fejlődő fiatal nemzedék körében, de sehonnán remény sem csillant, hogy őt pótolja, helyét csak némileg is betöltve láthassuk.

Jókainé ereje teljében van még. Művésze semmit sem hanyatlott, fénykora legszebb napjaihoz képest. Szerepköre ugy sem a naiv lánykák, kaczer szép asszonyok, hanem a tragikai hősnők; s alakja, arckifejezése, szeméi, egész szépsége azok közül való, melyek az övénl magasabb életkorig sem vénülnek meg. Részünkről, s nemcsak a vágy, még tovább is láthatni őt, mondhatja ezt velünk, nem is csak az udvariaság a bucsúzó művésznő iránt, hanem az ítélet meggyőződése, — korálljuk visszavonulását.
De értjük.

JÓKAINÉ.

Jókainé művészi ambíciója mindig a legmagasabb felé volt irányozva; hisz e nélkül nem is lehet valaki nagy művész. Azért akar visszalépni is, mielőtt a hanyatlás nyomait megérezné magán vagy észrevenné rajta a közönség. Ő ugy akar emlékezetben maradni, művészeteteljében. Nem lassanként halványuló, egyszerre kialvó vagy leeső csillag akar lenni; mily fényes volt még az utolsó perczben is!
De ha, korállva bár, mégis értjük visszalépési szándokait, ahogy sem tudunk kibékiálni azzal, hogy bucsú nélkül akar megválni azon intézettől, melynek megnyitása

tragédiák épen oly kevéssé teremnek, mint nagy tragikai színészek. Jókainé mellől ki-dőltek Bartha, Egressy Gábor, Lendvay Márton, — kik foglalták el helyeiket? Fáncty után Tóth József is, huzamos időn legalább, képtelemmé vált a színpadra. Hol vannak, a kikkel a nemzeti színpadon a nagy, a valódi tragédiáknak ünnepeket lehet rendezni? Jókainé egyedül áll. Az ő Lady Macbethje mellé két Macbeth is próbálkozott. Volumniájához hol a Coriolán? Zrinyi Ilonája, Gertrudja mint a fényő magaslanék ki a bokrok közül, s erőteljes vonásai elütnének a halványan színezett rajzolatoktól. A nemzeti színház művészei a közép fajokban, a mai kor e szülötteiben, jelesek, olykor kitünők: a drámában, a mint azt ma értik, a vigjátékban, a genre-szerepekben, hol az alakítás minden s a szenvedély másodrendű, mert nagy szenvedélyek ma nem kel-lenek. A repertoire kilencz-tizedrésze ma e közép fajokból áll. A nagy tragédia s a magas vigjáték — Shakespeare és Molière napja — egy időre — felhőbe rejtőzött.

De ha ennyiben menthetjük az igazgatóságot, mert lehetetlen tőle sem követelhetünk, — nem menthetjük abban, hogy ha Jókainé visszalépési szándé-káról tudomása vagy csak sejt-telme is lehetett (s az adatok-ból ugy látszik volt is) nem tűzött ki szerződési éve folytán még bucsú-előadást számára.
Jókainé utolsó szereplése Predzlava volt Szilgietri Trón-keresőjében. Legújabb, utolsó szerepei egyike; bizonyossága művésze teljes erőben létének. Mily alak, mily fenség, mily erő, mily szenvedély, mily megtörttség! Ez egy szerep feledhet-lenné tenné őt előtünk. De ki gondolta, hogy utoljára látja őt akkor? Ki hitte, hogy bucsú-szerepét játszsa?
A „Hon”, s tehát illetékes közölni, ez ügyben minapi közleményét ezzel fejezte be: „Azt hiszszük, ezzel ez ügy be van végezve.”

Mi ezt nem akarjuk hinni. Be van tán az igazgatóság és művész közt; de nincs ez és a közönség közt. A közönségből kell most a nyilatkozatnak jöni, mely a feledhetlen művészt még egy búcsú-előadásra fölkérje. Tudjuk, hogy a búcsú mindig fájdalmas; de búcsú nélkül még fájdalmasabb — az elválás. Részünk a közönség általános óhaját — akartunk csak egyszerű és őszinte hangot adni s azon reményt fejezni ki, hogy ha ez ünnepélyesebben történnék, — mire annyi út és mód van! — nem maradna eredménytelenül.

Tiszteletünket a művész iránt arcképe újabb közléseivel akartuk kifejezni. Tizenkét év előtt volt színpadi jelmeze, Bánk bán Gertrudjában közölve. Életrajza főbb vonásai szintén. Ez utóbbiakhoz most keveset tehetünk. A művész életében azóta nem történtek nagyobb változások; csak diadalait szaporította. Béli Pálné óta, az volt akkor legújabb szerepe, néhány, bár nem épen számos új alakot teremtett még. Legutóbbi szerepei Drahomira és Predzlava voltak. A megelőzők közül, mint kiválóbbakat említhetjük ez utóbbi korszakból Zrinyi Annát és Glyceriát, férje műveiben, s Alexandrát Heródesben.

Azonban Jókainé szerepköre már akkor teljes volt. Shakespeare legnagyobb nőalakjai, Lady Macbeth, Volunnia, Hamlet anyja, — az ő kezében voltak. A magyar tragédiák hősnői, Cziabk Margitot, Zrinyi Ilonát, Gertrudot, Bornemiza Annát, Béli Pálnét, Leonát, Alpári grófnét, s annyi más, ő teremtette a költők vázlata után újra s valóban meg. Stuařt Mária, Lecouvreur Adrienne, D'Auray marquisné, Mari egy anya a népből, Angeló Thisbéje, mind-mind általa szólottak szívünkhöz. Valami megrendítő volt olykor fellépésében, hangjában, mi a szívből egy perczre megállította a vért. S még genre-szerepei is voltak: a kedélyes Bernád majorosné Legouvé „Rang és szerelem“ című drámájában, Jávoriné Rózsa és Rózsikában, feledhetlen, pótolhatatlan alakok, Jókainé sokoldalúságának bizonyásai. Szerepköre a setét és rettenetes Lady Macbeth alvajárásától, a vidám Rózsa szeszélyes komolyságáig terjedt. Nagy birodalma a szellemnek!

S most őt nem fogjuk többé látni! Szoborszerű alakja nem jelen meg többé előtűnk, tökéletes plasztikájával. Nemes és szép arczáról setét tűzű szemei nem lövelnek villámként többé, hogy megvilágítsak egyszerű, de nagy alkotásait. S hangja nem szól köze többé a francia kis drámák modern fesegecséinek, a görög tragédia megrázó erejével! A tragédia lép le vele színpadunkról. S bár Jókainé, mint köztiszteletben álló nő sokáig élhet s éljen még, phienve korszorúin, — mi úgy érezzük, mintha halottat kellene siratnunk benne: tragédiánk múzsáját!

— á —

Szalonka-les.

Itt ülök mélyen, az alkonyra várva, És szava rigó füttyengtet javába, És a madár-serog közbe rája zendül, Köszöntik a tavaszt harasztos berokbül.

Olyan csendes a lég e magasztos perczben, Lent a patak cseveg, fent szellő se lebben; Buzgó áhitat ég a hegyeknek ormán, — Végső mosolyg a nap, tülról elnyugdván. —

Fegyver a kezemben, várom a szalonkát, Messziről hallom már mélyen szóló kortyát; Vagy csak képzeld, — minden olyan csendes, Elsőtétül a völgy . . . s a homály népes lesz.

Szemközt Hasznosvára, romokban egészen; Egy fala daczol még csak büszkén, merészen. Oh! hogya az ember ilyen erős lenne — Megtörtötten is bár fejt fölemel!

Korai alkonyat . . . és szellemek járnak, Tán elhunyt lakói az egykori várnak — Azért keltek fel a siri nyugalomból, Hogy lássák: az idő nálunk miként rombol.

Fegyver a kezemben, czipkant a szalonka . . . Nézek szerze-szével a sötét vadenba. Szerencsét kívánok, vége szerencsemnek! — És fürkésző szemem a falura téved.

A kicsiny faluban egy kicsi kis házra, A kicsi kis háznak szép gazd'asszonyára . . . Itt van ő előttem két fényes szemével! Hogya árva lelke még mostan sem ég el . . .

Fegyver a kezemben, jár, kel a szalonka, Egyik mint a villám, másik olyan lomha; Én meg csak méllázom, — csak már ott lehetnék, Barna menyecskének koblón hogy pihennék!

Pasztói.

A nyomorúság pitvarában.

„Egy lévíta emlékiratai“ból.

Az emlékezt kézen fogva vezet az apai hajlék régi, befűstösödött, megbarnult ajtajához. A fehér, hosszúsörű Vigyáz farkát csóválva közeledik felém, mintha rám ismerne. Pedig ugyancsak megváltozhattam azóta, Vigyáz, hogy utoljára kantározatalak föl és fogtalak a kis szekér elé, melyen János bátyám oly soká mesterkedett. Nézz a hajamra; akkor még ugy-e nem volt szürke? Látszik rajtam az idő keze. De ez a ház milyen más, mint mostani lakásom; pedig sem szélesebb, sem tágasabb. Ablakain, tetején nem fűtül be a szél és nádföldelét nem szaggatja keresztül az eső. Falai fehérre vannak meszelve és rozzant kerítése kitoldozgatva. A kis ablakokban virágok állanak; az igaz, nem valami ritkák, pompásak, drágák, mint a grófi kertben; de azért csak mégis virágok. Hát még a széna a padláson, melyben oly jól esett henteregni és bujós-kát játszani, míg édes apám vastag botjával le nem kergett.

Együtt látom őket megint, mint amaz emlékezetes, nyári estén. Apám, ki rektor volt Ujtelken és természetesen nagyon szegény ember, pipázgató volt az ablakban, egyik kezének hüvelykével a dohánnyal nyomogatva pipájába, a másikat egy vastag, bőrkötésű, vörös szegélyű könyvre nyugtatva, melyből nem látott már olvasni. Esteledett az idő. Az alkonyi pir egyre haloványodott nyugoton; a nagy, uralásági magtár, mely az iskolával épen szemközt emelkedett, árnyékat vetett a mi házunkra és a por, melyet a tehének vertek, még nem szállott le az utczán. A mi kis szobánkban olyan félmomái uralkodott, a milyenben legjobban esik beszélgetni. Szegény anyám, ki majdnem folytonosan beteg volt és mégis mindent maga akart tenni a ház körül, a nagy farkasozékban üldögélt apám mellett. Én csak hosszas, sápadt, felém fordított arczát láthattam, melyen erős nyomokat hagytak a szenvedések s a melyre mégis mosolyt vont a szeretet. De akkor nem gondolkodtam én erről, a mint a kályha melletti sötét zugban ültem kis hugommal, ki fejt ölembe hajtva, elaludt.

Az ablakot kívülről megzörgették s nemsokára belépett János bátyám, ki kovács-legény volt és épen akkoriban házasodni szeretett volna. Gazdája leányával értették is már egymást, a mint szolgálóntól, Sárától hallottam. De apának egy hangot se szólott még a dologról. Ugy vettem észre, hogy ezen az estén akart mindent elmondani. Ünneplő zöld kabátja volt rajta; gömbölyű, kövéres arca piroslott az izgatottságtól és vékony, fekete bajuszát folytonosan pödörgette.

— Adjon isten, — fogadta köszöntését édes apám. — Jó, hogy eljöttél János. Szer-

tem, hogy mind együtt vagytok. Új le oda a ládára.

Bátyám leült, előre-hátra mozgatta a fejét, topogott a lábával, köhögött és nem merete elkezdeni, a mit mondani akart. Végre is apám szólította meg újra:

— De nyughatatlan vagy? Bajod van? Minek rajtad az a zöld kabát?

— Bajom? Bizony az. A zöld kabát? Isten örizz, hogy legyen, — hebegett János és megrémülve, hogy most mindjárt ki kell rukkolni a dologgal. Hirtelenében azt kérdezte: — Hát a Gábor megy vagy nem?

— Épen arról akarok beszélni veletek, — mondá apám csapkodva tenyerével a szegény, vörös szegélyű könyvet. A méltóságos ur, gyerekeim, valóban kegyelmes urunk nekünk. Mindent megígért, a mire csak kérttem és tett is már rendelést a dologban. Szerdán indulunk Bánfára. A Bojtos komám-uram is megígérte már a kocsját. Valóban kegyelmes egy uraság a méltóságos ur. Pártjukat fogja az ügyefogyottaknak és segíti a tehetetleneket. No, de föl is jegyeztetik ám mindez odafönn. Hej, ha nekem fogta volna valaki pártomat. De mikor az ember elkezd járni az iskolákat: izzad, kinlódik, nyomorog, míg utjába hág a balsors és nem bírja tovább, otthagya a mibe kezdett, mielőtt elérte volna a célját. Az már aztán szomorú dolog. Én is így jártam, gyerekeim. Az a kicsi elaludt az öledbe, ugy-e Gábor? No csak hadd aludgyék szegényke. Iszen, ha nekem valaki pártomat fogja, ezóta pap, esperes, vagy épen püspök vagyok.

E kedvenc tréfiájának, melyet gyakran emlegetett, ezuttal is jót nevetett, széles tenyerével barna homlokát és sűrű, nagy szemöldökét dörzsölgetve. Sokszor hallottam az egész esetet, melyre most is célzott. Névnepok, disznótörök alkalmával, mikor már kifogyott a felköszöntésekből, rendesen követelték tőle ezt a történetet és ő jó kedvvel beszélt el, hogyan lett belőle „főtiszteletű uram“ helyett, „reklam“. Előfordult a történetben, melynek aprókétesebb részleteire már nem emlékszem, édes anyám is, ki mint soha, úgy most se mulasztotta el gyöngeszedid hangján megjegyezni:

— Régen volt az már öreg, talán nem is igaz, — és olyan aggdó, féltő tekintettel nézett rám a kályha zugába, mintha az juttott volna észébe, vajjon nem járhatok-e én is úgy, mint apám, nem hóg-e nekem is utamba a balsors, és nem lesz-e belőlem is „főtiszteletű uram“ helyett csak „reklam“?

Apám tán ki is találta szerető, félnék lelke gondolatait, mert egyenesen neki felelt:

— No de se baj, gyerekeim, se baj. A mit nekem nem adott meg a felső hatalmasság, megadja a fiannak és kípótol mindent. Gábor elkezd és el is végzi iskoláit. Neki van pátronusa és ez nagy dolog. Régóta sugja valami bennem, hogy ő sokra fogja vinni. Lesz belőle mindaz, a mi apjából nem lehetett. Mi már, fiam (itt kezébe fogta anyám kezét), nem tudom, megérjük-e. De bizzunk az istenben. Elköltöznénk valami derék, tágas parókiára lakni, melyben Gábor lenne az ur. Ott jutna nekünk is egy szoba, melyben öregségünkre meghúznánk magunkat és a tornác alól gyönyörködünk benne, hogyan köszön fiunknak minden ember. Ha még bírnám, akkor én kezdeném az éneket a templomban és sátoros ünnepeken mulatságot csapnánk mi is a legatussal. Hanem még ahhoz sok kell és mi már vén emberek vagyunk fiam. A minap az iskola táblájára a kölykek lepینگáltak és ugyancsak beözítették már a hajamat. Jönnek az intő jelek. De János még megéri és ugy-e, örül majd a

lelked, ha apróságaidat az öcséd fogja keresztelni, mi?

Megjött a legkedvezőbb alkalom, melyet elhalasztani ugyan kár lett volna Jánosnak. Apróság, keresztelő, — ezeket házasságnak kell megelőzni. Csak egy kis bátorság, rögtön bele lehet kapni a dologba. Bátyám fölállt a ládáról, meghuzogatta jobbról-balról a zöld kabátot, köhögött egyet és szólan kezdet:

— Az ám, édes apám, az ám. Az bizony szép lenne, ha Gábor — de hát előbb — igaz, igaz, szent igaz. A hogy a vőfélyek mondják Ádám apánkról — iszen, haaz ember teheti, ugyan miért ne tenné? — de ő nem mondott többet. Édes apám el kezdte kiverni a pipáját és e zajos munkával minden gondolatot kivert szegény szerelmes bátyám fejből és bátorságot szívéből. Leült megint a ládára, egy tiszta zsebkeendővel törülgette izzadt homlokát, majd öklével csapott egy párt — de csak egy csöndes — a fejére és elhaltatott végkép, elszalasztván a kedvező alkalmat, mely számára kínálkozott.

— Csak nőj gyerekeim és tanulj, — folytató felém fordulva apám, — ember lesz belőled. Te vagy magad minden örömjünk és minden reménységünk.

Valóban én voltam. Mióta csak megtanultam énekelni azt a régi, régi verset, hogy: „ábé ab, vaskalap“ szüleimnek sok szép reménye volt hozzám köve. A szegénységet, mely vaskarjaival nehezdedt házunk népére, gyakran enyhítették egy elégedettebb, szebb, boldogabb jövő édes képei, melynek általam kellett volna bekövetkeznie. Különösen apám kellett volna meggyőződéssel, olyan erős hittel beszélni jövőm felől, mintha ez más nem is lehetett volna, mint egy rózsákkal telehintett út. Azt hitte, biztos zálogot tart erre néve keze között, mely azonban, hogy mi volt, nem tudom. Ha csak az nem, hogy egy pár hónap alatt tanultam meg írni, olvasni és úgy tudtam a kétszer kettőt, mint a víz. Különben igen gyarló kis fiú voltam. A tisztartóné sokszor ölébe kapott ugyan és megdícsért szép szeméinert; de keskeny homlokom, sovány, barna arcom, nem hiszem, hogy tetszettek volna valakinek. Gyenge is voltam, ámbar nem beteges. Szerettem játszani, noha egy jól irányzott lapta-dobás vagy ütleg után két napig is fájta a hátam. Kedves mulatságom volt az erdőben üldögni és vessző-kosarakat fonva hallgatni a madarak csicsérgését. Igen jó szívem volt a madarakhoz és nem egyszer esett meg, hogy egy pár gombért, a mit kabátomról metszettem le, megkeríttem pajtásaimtól a leszedett madárfészeket és tojásokat, mindenestől visszaraktam a helyükre. Pajtásaimmal igen ritkán veszttem össze, mert engedékeny természetű voltam és tudtam, hogy ha birokra kerül a dolog, én huzom a rövidebbet. De nem is igen mertek bántani, mert pártomat fogta a Bojtos Gyuri, ki már félig legény volt és szegyenlett iskolába járni, hanem én tölem megtanult olvasni. Háladatosságból lett szövetségeseimmé és ugyancsak hatalmas szövetséges volt! Egyet nézett haragosan, egyet szült és egy futottak szét a gyerekek, mint a pelyva. Így telt gond és bánat nélkül gyermekkorom, miután ennek neveznit azt a kis ptyérgést, melylyel a gonosz macska fogai közül kiragadott kedves ptyókémét eltemettem, valóban nem lehet.

Azért egészen új valaminek tetszett előttem az az érzés, mely ott, a kályha melletti zugban amaz estén egész szívemet elfogta és szorongatja, facsarta. Apám gyönyörködő és anyám bús tekintetéből, melyet rám vetettek, csak azt olvastam, hogy el kell mennem. Bátyám, ki letett már szándékáról, hogy ma este valamit mondjon s mindig örömmel

hallgatta apának egykori szép terveit (mert azt hitte, csak fog majd valamit nyomni a latban gazdaja előtt a nyilatkozásnak ama nagy napján az is, hogy apja olyan ember, kiből püspök is lehetett volna), most bizonyos tisztelettel tekintett a kályha-zugba. Sára, ki szintén odabenn forgolódott, erősen meregette rám a szeméit és tudtam, hogy az forog a fejében: megnez most jól, mert isten tudja, mikor lát megint. Talán csak háromszögletes kalapban és csattos czipőben. Julcsa hugom kis karjaival erősebben szorított oda magához s valamit dadogott áltamban, mintha nem akart volna elbocsátani. Szegény kis angyalom te, a ki csakugyan olyan voltál, mint a katolikus templomok oltárképein az angyalok! Milyen jól esik visszagondolnom rád, mikor nekem kellett ringatnom bölcsődet reggeltől estig, s ha sirtál, karomra vettelek és bár alig bírtalak, addig járkáltam veled, míg elaludtál. Aztán akkor este ölemben hogy élmeztelek széthulló arany-hajaddal, tiszta, csöndes, fehér gyermekarczoddal, a mint nyugodtan szedted a lélekzset! Miért nem maradt arczod mindig ilyen csöndes, lélekzedt mindig ilyen nyugodt! Szegény kis testvérem te!

(Folyt. köv.)

Beothy Zsolt.

József nádorról.

E hó 25-kén, vasárnap, azon nap, melyet lapunk mai száma homlokán visel, leplezik le néhai József főhercegenek, Magyarország ötven éves nádorának Halbig által öntött álló szobrát.

Bár József nádor Budán élte le élete javát s áldásos működésének tulajdonképi színhelye hazánk emezős fővárosa és fejedelmi lakhelye volt, azt hisszük emlékszőbra mégis egészen illő helyen áll az ifjú Pesten, és pedig azon téren, melyet a főváros kegyelele épen az ő nevérol nevezett el: a lipót-városi József-téren.

Mert József nádor, az ország anyagi és szellemi összes érdekeité körjövöl között különös előszeretettel tekintett mindig az emelkedő Pestre, s budai várakából gyakran gyönyörrel, majd aggdó gonddal legeltette szemeit a Duna másik partján elterjedő ifjú várossá, mely szép dunasórával nyíltan és vidáman tekinté föl reá, míg keleti szélei a Rákos terének végtelenébe olvadtak el. Nagynak, szépnak, dúsnak, élettéljesnek látta azt álmaiban s hogy az legyen valóban, tevékenyen és hatályosan mozdítá elő javát, anyagi és szellemi érdekeit s nem egy elmélyült adott emelkedésének.

Pest mindig halásan emlékeztet reá, mint jóltevői egyik legelsőbbikére; s a Józseftérnek e napon legalább 50-szeres terjedelemmel kellene bírnia, hogy a már 22 év óta sírjában nyugzó agg nádornak maig hű tisztelők mind befogadhassa.

Lapunk a szobor leleplezésének ünnepélyéről képet és leírást hozand. Ezuttal csak előre akartuk jelteni e napot. S alkalomszerűen találjuk, a Heckenast G. kiadásában 1865-ben megjelent *Nádor-Emlék* című diszműből, a koszorús történetírő Horváth Mihály által írt életrajzból egy kis szakaszt, a Pest emelésére vonatkozót, emlékeztetőül közölni:

„Meggyőződvé levén, hogy egy művelt, szép és nagyszerű főváros, mely keblében minden tudományt s művészetet egyesít, melyben a hazai ipar s kereskedelem összpontosul, mely lakosainak s látogatóinak a biztosság, egészség és kényelem minden kívánalmával kinálkozik, az egész ország virágratva emelkedését kiváltképpen elősegítheti, az izlést, ismereteket, műveltséget s jólétet a távolabb vidékekre is mint zív a vért a test egyéb tagjaiba elterjesztvén: ez okból igazgatási gondjainak egyik legkedvesebb tárgya volt Pestnek virágratva omlése, miszerint szép, nagy, gazdag, európai híri legyen. Midőn ő 1796-ban először jött Pestre, ezt akkor még sem terjedelmére, sem díszére nézve nem lehetett fővárosnak tartani. Lakosainak száma 20—30 ezer; díszetlen utcáiban gyéren emelkedett egy-egy csinosabb, izletesebb épület, mely még csak feltűnőbbé tette az egésznek kisserűségét. Ő tehát egy szépitő biztosságot alkotott. De ennek ezer akadályokkal kellett előnté vinnia: itt a szűk látkörü városi tanács, amott egy felsőbb kormánysszék, a kir. kamarát vetett neki korlátokat. József tehát e biztományt mindakét befolyás alól

kivevén, független királyi hivatalrá tette, magának tartván fel abban az előnéletet s vezérletet. Nem volt az összes közigazgatásnak a zága, mely iránt József nagyobb ügyeszeretettel tanusított volna. Ha egyekben buzgalmat, ebben ő szenvedélyt fejtett ki. A várossnak új építési rendszert adott; szabályozását maga intézte; a biztomány tárgyalásait, irományait még utazásai közben is maga után köldette, sőt még betegsége idején sem bízta azokat más kézre. Mennyi szeretettel csüggött szive e városson, mely ápolása alatt Európában talán páratlan s csak Amerikában ismert sebességgel emelkedett szép és nagy várossá, fájdalmas tanuságát adta 1838-ban, midőn a rendkívül megnőtt Dunának romboló árjai a várost előntvén, azt félig rommá pusztították. Mondják, a vész e rémitő napjaiban órákig fájdalomban merülve állott József váru ablakában, alig fordíthatván el szemét kedvelt műveinek elpusztult képétől. A fájdalomtól azonban nem hagyta magát a téletenség levertetni, sőt a rontó elem csillapodta után kétszeresen buzgalommal igyekezett a különben fiatal erőjü várost romjaiból még szébbé emelni. A kárvallottak s építkezők segedelmére két millió frtnyi kölcsönt eszközölt a lehető legkedvezőbb föltételek alatt; a számtalan épülettervetek önmaga vizsgálta meg; s az inség napjai után folyvást három kezét fárasztott tolba mondot végzései leírásával. Az építkezés körül becsúzott régi hibákat, menyazire a romboló veszedelem lehetővé tette, meggazdította; a közlekedés, biztosság, kényelem előmozdítására utcákat vágatott, egyebet szélesített, név új tért nyitott, a vályogépítést tökéletesen eltörlötte. Szóval: ennyedetlen buzgalmanak sikerült, hogy fővárossunk pár év múlva nem csak nyomait nem mutatta többé a rajta átvonult iszonyu pusztításnak, hanem oly széppé és nagyszerűvé emelkedett hogy még az ő életében méltó joggal soroztaték Európa főbb s legszebb városaí közé, a honi keblét pedig a jövendő nemzeti fölvirulás édes roményeinek andalgásaiha ringathatá.“

A kelet-indiai bayaderek tánca.

A keleti tartományokban divatozó táncok egészen más természetűek, mint a milyenek mi fölénk s általában a mérsékeltébb égölju vidékeken szokásban vannak. Többynire csak egyszerű arczjátékból és tagjártaaból állnak azok, melyeket rendszerint vontatott, egyhangu dallamu énekekkel szoktak kísérrni. A táncosnó mozdulatait három férfi kíséri dobbal és három szögökkel (triangulum), míg társai a földön guggolnak s kozikkel a taktust verve karban énekelnek. Rendszeren csak egy bayadere tánczol magánosan. Apró labacskaival, melyeket a különféle csörgöknek egész özínó áraszt el, nagyokat toppant a földre s megalégszik azzal, hogy maga körül forog s karjainak és egész testének hullámzó mozgást kölcsönöz. E hullámzás pedig nem annyira szép és harmonikus, mint inkább meglepő, különös. A dalok általában egyszerű ismétlésekből állanak, melyekbe a táncosnó időként sivitó, éles hangokat vegyít. E hangok oly sajátóságos módon emelkednek föl és terjednek szét a léghben, mint a pacsrta hangjai, midőn kedves dalával egyenesen a nap felé tör. E különös hangok egészen a bayaderek sajátjai; e művészetben senki sem képes őket utánozni. Hanem azért az európai, ki csak az imént szállt ki előszőr a gép India partjaira és gyakran hallotta, hogy a bayaderek mennyire le tudnak büvölni s el tudnak bájolni mindonkit, a ki közelköbe jut, nagyon meg fog ütközni s némileg csalódottnak is fogja magát érezni, mikor e táncokat látja és e bizarr dallamokat hallja. Bizonyára sem a tánc, sem az ének nem fog megfelelni annak a csaknem tündéries, tulvilági eszménynek, melyet a csalfá elbeszélések és hírek alapján a keleti bayaderekről képzelve alkotott.

A táncosnók özítötte szép, gazdag és oly illedelmes, milyet még az utcákon járó-kelő nőkön sem igen láthatunk.

Egyébirtánt meg kell vallanunk, hogy egy forró tartományban, mint például India is, hol mind a test, mind a lélek csak a csendet és nyugalom keresi, semmi sem lehetne összeférhetlenebb az élet kényelmével, mint a mi földrészünk izgó s obes tánczai és bölcs, tudások zenéje. Nálunk még maga az élvezet is munka, fáradság, még ellenben a bayaderek tánczai és mutatványai soha sem fárasztók. Félig meddig édes ábrándozásba és álmodozásba merülve, sem a lélek, sem a test nem érez semmi kimerültséget és fáradságot, midőn magát a szerelem költői meséi és elbeszélései által

erlingattatni engedi, mert az efféle látványoknak, ez efféle mulatságoknak tárgyát mindig a szerelem boldogsága és fájdalma képezi. „Nem tagadom” — írja egy francia utazó, — „én mindig némi kéjjel és gyönyörrel engedtem át magamat ezen mutatványok élvezetének, főképen miután keleten már hosszabb idő óta voltam. Ilyenkor *huká-m* (pipa) kábító bódor füstjének hatása alatt a bayaderek arcjáráka és hangjai, a nélkül hogy magamat fásztó módon foglalkodtattam volna, úgy tüntek fel félig lehunyt szemem előtt, mintegy régi kedves álom elmosódott víziói.” S. L.

Halászat Floridában.

Van egy szép tartomány Észak-Amerikában, melyet nem ok nélkül neveznek *Floridának*, a virágok országának. Mikor az első európai hajó e tündérvilág partjait megközelíté, természetesen legelőbb is a növényzet buja gazdagsága és meglepő szépsége tünt fel az idegen földrés kalandor fiai előtt s ezért nevezték el az ujonnan fölfedezett vidéket *Floridának*. Pedig mihiylest kiszálltak,

Táncoló bayadér.

azonnal észrevehették, hogy a természet egyéb áldásaival sem fukarkodott e szép vidéken. Florida félszigete a vadászok-, halászok- és madarászokra nézve valóságos Eldorado, melynek szépsége és gazdagsága még a legmerészebb képzelem képeit is felülmúlja. Ifjú erőteljében él, tenyészik, ragyog és virágzik ott a természet mind három országa. S minthogy a tartomány legnagyobb része még lakatlan és abban az ós eredetiségben szunnyadozik, melyben a teremtő alkotó kezeiből kikerült, járatlan erdőségeiben, mocsáraiban és folyóiban alig fér meg egymástól a sok mindenféle légi, szárazföldi és vízi vad. Igen természetes, hogy Florida nemcsak a vadászoknak, halászoknak és madarászoknak szolgálhat kellemes szórakozási helyül, hanem egyszerűs mind a természet különböző termékeivel foglalkozó szakmások előtt is egészen új, ismeretlen világ tárul fel ott.

Közelebből egy francia vadász, ki azonban az állat- és növénytanban is kitünő szakember, néhány magával bekalandozta Floridának eddig ismeretlen vidékeit. Az egész utazás célja inkább mulatság, szórakozás, vadászat és halászat volt, de kalandjainak leírása és a mellékelt rajzok mégis méltó figyelmet gerjesztettek a tudományos világ-

ban. Számtalan állat- és növényfajt mutatott be szóban és képen, melyeknek eddig létezéséről sem tudtak semmit. Képünk e francia utazót ábrázolja szolgálójával együtt, épen mikor egy roppant nagy *fecske-halat* fognak. A halászat érdekes leírását az ő utijegyzeteiből vesszük át.

„Akármint mondjanak is mások a horoggal való halászatról, én részemről azt állítom, hogy semmi sem hasonlít ahhoz a sajátos izgatottsághoz, melyet akkor érzünk, midőn halászhorgunkat a mély vizekbe dobjuk s lesben állunk egy oly zsákmányra, melyet nem ismerünk s melyet nem láthatunk. A horoghalászat és a lutrijáték csaknem egy: mindkettő véletlen nyereség reményével bíztat. A horoghalászat az ismeretlen iránti szenvedély, melynek oly végtelen hatalma van az emberi képzelem felett! Csak türelmünk legyen s bizonyos, hogy bő aratást csinálunk. Egyébaránt Amerika vizeiben, melyek hemzsegnak a halaktól, türelme nem is igen van szükségünk.”

„Már épen háza felé akartunk indulni, hatalmasan meglepődve s meg is rakodva halászatunk bőséges eredményével. Különbösen az idő is délre járt s a nap égető sugarai kezdettek türetetle-

kányra huzta s egy kalapácsütéssel koponyáját szétzúzván a hajóba rántá azt; sulya 25 kilogramm vala!”

„Szerettem volna még egyet fogni, de nem sikerült. A küzdelem zaja elriasztá a többiokat; nem hallottuk többé a dobzugást, mely az imént oly tisztán hallható vala 15 lábnyi mélységből s mely jelenlétüket elárulta.”

A *doboló fecskehal* (Pogonias Chromis, Cuvier szerint) egy iszonyu nagy potyka, melynek oldalai és hasa ezüstszíniűk, háta barnás. Legbiztosabb ismertetőjele azon 10—12 szál szőrből álló szakál, mely alsó állkapcsájára alatt látható. A lárma, melyet e nagy hal előidéz, hasonlít a bika mély, tompa bömböléséhez. Mikor horogra kerül, folytonosan rekedt hörgést hallat legutolsó lehelletéig, meghazudtolván ezáltal ama példabeszédet, mely azt mondja: *hallgat, mint a hal!*

A fecskehal husa kemény, szívós, de beszóva és füstölve pompás. S. L.

Képek a hazai népeletről.

Vályogvető cigányok.

Szent Kleofás! Megint cigány! Nem festettek annyi képet a bibliai dolgoknál kívül semmi tárgyról, mint a cigányokról; mégis van festeni való folyvást. Bizony *festői faj* az a cigány.

Irni is irtnak rólok eleget, Liszt abbétól vagy Arany Jánostól kezdve le hozzámig; mégis marad irnivaló az utánunk jövőeknek is.

Oh drága nemzetiség, a mely mindig érdekes vagy! Falusi ember nótádon kesereg, vagy asszonyddal kötekedik, ha nincs egyéb dolga; kedélyes festő előránt és halhatatlanit; gondos szerkesztő gondja is rád téved, és nem fél, hogy unalmas közleményt ad olvasóinak, midőn rólad közöl ezernemtudom-hányadik genret.

Ez a fővárosi faj azt képzei, hogy a cigány csak muzsikálni meg patkót csinálni tud. Pedig hajh, sok mindenfélét dolgozik a cigány, hogy élhessen; mert nagyon ki van terjedve a nemzetiség, egy-két kereset kenyere nem elég annak. Aztán, verje meg a Devia! — nem is hagyják már kiváltságul a cigányoknak semmit. A hegedűt nagy

úr is felveszi, és huzza a többi kisebb vagy nagyobb úrnak pénzért; kovácsolni magyar, oláh, rácz mind megtanul. Más munkások is jöttek mindenik pásmába.

Azt sem kell tagadni, hogy a cigány sem tanulhatja meg a muzsikát mindenik. Ha nincs a sátorban szerszám, miről tanulja meg. Aztán, mi türes-tagadás? az ő keze sem áll rá magától a nyirettyüre; tanulni kell azt fáradsággal. Arra pedig nem veti mindenik önkényt a fejét, mikor hevorni és a napon sütkezni fáradtság nélkül is lehet.

Vályogot vetni könnyebb tanulmány. — Az agyagra vizet önt, abból sár lesz; közébe polyvát vagyit és meggyúrja, mint a jó kenyérnek való tésztát; akkor vályog lesz, készen van.

Csak az boszantó, az a büszke, az uraság bírja ott a sátor előtt, a ki kötekedik a menyecskével, de fél szemmel mind oda sandít, hogy foly-e a munka. Nem tud elmenni már a pusztába, hogy heverne egyet a szegény cigány. Így mit ér a jó ebéd, melyet a vályogvetető uraságtól kaptak, ha nem lehet hevorni utána. Majd a másvilágon, ott majd nem vet vályogot a cigány, csak hever estétől reggelig és reggeltől estig a nap sátorában. Thyty! Hideg sem lesz, szél sem lesz. De jó lesz!

Itt sem vetné ő a vályogot, de ha az uraság ilyen szolgálattal rovatja le a házbért kis viskójáért. Ha pedig egyszer bemázolta magát az agyaggal, miért ne vállalna új munkát is János vagy István

gazdának? — A malacz, a zsiradék, az ócska ruha, a gabona mindenik oly jó, mikor megigérik; hát még mikor megadják! Csak akkor rossz, mikor meg kell dolgozni érte. Tán nem is tenné, elfelejtené a szerződést, ha a gazdák ott nem állának sürgetéseikkel és nem hajszolnák folyvást a munkára.

Mikor megtette, örül, hogy megtette. — A purd nem sir már egy darabig éhség miatt; aztán olyan büszke az ember, mikor ő is elmegy a feleségével vásárba, mint más tisztességes gazdák. Ugy-e cigány, jól esik a sátor alatt készpénzen fizetni a mézes pálinkát, meg a sült peccenyét? Ugy-e, még a heverés is jobban esik, ha megdolgoztál egyszer becsületos ember módjára?

No hát áll neki és dolgozzál állandólag, nemcsak mikor sarkadban vannak; aztán tanulj meg dolgozni egyebet is mindent, nemcsak a hegedűt, üstfoltozást és vályogvetést!

Én tudom, hogy ügyes vagy, mert ismerlek. Kitélek belőled akármilyen jó iparos, ha rászárod a fejedet. Varrj kabátot, cipőt, építs házat, faragj asztalos munkát; meglásd, hogy ember lész, mint a többi. Fiad, unokád többre is viheti még.

Ezt a jó tanácsot pedig fogadd meg, javasolom, mert ebben a menkö távirdás világban gép veszi

elfogattak, börtönbe vettek, melynek ajtaja, kivált a boszús szigor első időszakában, csak a vesztőhelyre nyílt, vagy évekig csukva maradt megettök.

A haza vértanúit, kik bakó-kéztől estek el, ismeri mindenki, neveiket a kegyelet őriz minden szívből. A foglyok hosszú sora, bár itéleteik akkor szintén nyílvánosság elé adattak, ma már többnyire feledve; pedig szintén megérdemlik, hogy mint a hazáért szenvedettek, emlegetve legyenek. Oly kort értünk, hála istennek, mikor ezt szabadon tehetjük.

E szomorú krónika feljegyzője, Olmütz és Josephstadtban majdnem hét évig szenvedett; börtöntársai neveit most jegyzékben közli e lapok olvasóival; remélve, hogy akad példájának követője, ki a többi börtönökről is közlend hasonló jegyzéket.

Mielőtt azonban börtöntársaim neveire térnék, előzetesen

megnyílni még némi tudni valókat kell említenem.

A hazafi erény büntetésére cs. kir. haditörvényszékek voltak felállítva, Aradon, Kassán, N.-Váradon, Pozsonyban, Temesvárott, N.-Szebenben, Pesten, mely a fő és központ volt. — Aradon legnagyobb részt katonák felett mondatott ítélet. Pesten legnagyobb volt a foglyok száma, itt több hadbíró-ság is működött, az ítéletek is legszigorubbak voltak, kivált 1849-ben.

Bécsben is történtek elítélések, sőt alkalmilag egyes helységeken is, melyekről rejtélyesen lehetett hallani. — Most ekeket is napvilágra kellene hozni.

E hadi törvényszékekben idegen auditorok és hadbírák, valószínűleg a legtöbb esetben felülről vett egyenes parancs szerint ítélték a vádlottak élete, vagyona és szabadsága fölött.

A szenvedély és boszú első rohamában az ítéletek a legszigorubbak voltak. Sok halált kapott. S a ki kegyelmet nyert is, a ke-

Halászat Floridában.

ki kezdebb eddigi foglalkozásaid legtöbb részét és felkopik az állad. Hegedűt is mind kevésbé fizetik meg ezután; nem szorulunk csupán a dinom-dánomra; és a zenében is mind kényesebbek az igények, mert halad a művészet. — Haladj hát cigány, te is!

R-s.

Vályogvető cigányok. — (Greguss János rajza.)

Börtön-krónika.

A világi gyásznap befejezte a forradalmi harcokat s megnyitotta a rémuralom korszakát. A szabadságharc hősei és szereplői, ha külföldre menekülniök nem sikerült,

egy-két marha és sertés maradt a faluban. A jámborok akkor ámultak fel: „no most látjuk, hogy az urak javunkat akarják, vezessenek bennünket az ellenségre.” — Közlí H. L.

„(A pápa és a cigányok)“ cím alatt a Wanderer egy pikáns kis tárczát közöl a Fertő vidékéről.

A tudósítói szerint már a múlt ősszel az a hír terjedt el a dunántúli cigányok közt, hogy a pápa ez idén fel fogja osztani a világot. Minden nép megkapja tőle a maga országát, a cigányt is. E hír annál nagyobb hitelt talált, mivel azon cigány-tradícióval is megegyez, hogy egy hatalmas fáraó elővond fekete lovakon nyargaló seregével, összegyűjti a szétszórt népet és visszavezeti ősi hazájába.

A Fertő alsó oldalán fekszik Sárosvám, a falu végeiben van egy cigány gyarmat, ennek vajdáját Tüzes Vajdának hívja a világ.

Tüzes Vajda neszt véven a fentebbi hírek, legkevésbé sem kételkedett annak hitelességében. Apostoli láng szállta meg s fogván ölmös botját, bejárta a szomszéd kolonákat, fennen hirdetvén a cigányok országát.

Missiójából visszatérvén egy csöndes éjjel felszedte a sátorfát, kocsiira pakolta harmadik nejét, három lányát, ezekenk fejéit, tízenhét unokáját, hét nővérét, három öccsét és három székereit, tiz levon odahagya Sárosvámost mindenestül. Így vonult a karaván február hóban egész az olasz határokig, Gemanánál átcsémpészték magokat valahogy, Udine mellett egy másik magyarországi cigány csapattal találkoztak, s mentek viribus unitis Róma felé ország keresni.

Husvét előtt érkezett a karaván csapat a hédombu város falai alá, s ott szándékoznak maradni, míg a várt országot kihatják számukra.

„(Új világtárlat Londonban.)“ Az angol fővárosból az a tudósítás jött, hogy ott egy új világkiállításra készülnek. A terv egészen új alapokon nyugszik. Ez alkalommal a tömegesség helyére a legszigorubb választékosság fog lépni; csak a legújabb és legkifejlettebb ipartermékeknek adnak helyet, úgy hogy az egész vállalat nem annyira egy iparképző intézménynek, mint inkább egy ipar-muzeumnak a jellegét fogja magán viselni. Hogy e czélt elérhessék, a Jury eddig gyakorolt eljárását meg fogják fordítani; a helyett, hogy az — miként eddig

TÁRHÁZ.

A rövid programus azért épen nem fírasztó közgyűlés legérdekesebb pontja most következett: Haynald Lajos tiszteletli tag népszerű fölolvastása a bibliának említett gyanták és mézgek termő növényeiről. Rendkívül érdekes, már a felolvasó személyiségénél fogva is. Ez is egy jele az időnek, hogy egy érsek, nagy és vegyes közönség előtt, az akadémiai felolvasó asztalhoz lép s ott nyilvános felolvasást tart, szaktudományi tárgyt! Jele s örvendtes jele, mint mindaz, mi a kasztok választfalainak ledöntésére s az elzárt mysteriumok nyilvánosságára mutat. Aztán a kalocsai érsek előadása, megnyerő alakja, rokonszemes hangja, elegáns modora, szikrázó elméssége, mindezt rendkívüli érdeket kölcsönözhetett fölolvastásának. Ambar magában véve is igen érdekes volt az. A tudós főpap, értekezését népszerű előadásnak nevezte, s kezdetén félelmet nyilatkoztatta, hogy *unalmas* lesz. Ez utóbbi épen nem telt be, hallgatóit, a majdnem öt negyed óráig tartott előadás mindvégig érdekelte, helyenkint mulattatta is, a figyelmet folyvást lekötve tartotta. A mi a népszerűséget illeti: a mily népszerű volt, mert mindenkinél érthető, ép oly alapos is, sok buvárlatra, roppant olvasottságra s tárgyanak teljes otthonosságra mutat; *népszerű*, e szónak legjobb értelmében, stílye könnyű, folyékony, a mellett emelkedett, majd költői, majd szépiesség, jellemzetes mindenütt. A megértést emelték még a tagok és hallgatóság között kieszottogatott szép illusztrációk is, mik a külön fizetben megjelölendő munkához készültek. — Kivonatott a felolvasásból nem adunk. A nagyérdemű szerző becses ígérteit bíjuk, hogy a műből két, rendkívül érdekes mutatványt: a lötuszok-ról és a szurok-fenyőről szóló részleteket, a hozzájuk tartozó képekkel együtt közzé vegyünk átengedendően lapunknak, mielőtt az egész megjelenne. Előre is kifejezzük itt köszönetünket s figyelmeztetjük olvasóinkat a nagyérdemű közleményre.

Haynald érsek fölolvastás szűmí nem akaró éljenek kísértek; elnökük és tagok siettek hozzá, elismerésük kifejezésével. „Nincs unalmas tárgy többé, mondá egyik, s ezzel egy akadémikus se mentse magát ezután!”

Még a jegyző, Rónay Jácint olvasta föl a hivatalos jelentéseket a mostani jutalmazásokról s az új tagválasztásokról (a mint mult számunkban már közölte voltak), melyek megjeleneztettek, kivált a Horváth Mihálytan itelt nagy jutalom.

Az új jutalmotételekről és a már előbb hirdeto volt, de még függőben levőkről, nyomatott jelentés osztott ki, melynek csak rövid kivonatát adjuk a következőkben:

„Az akadémia új jutalmotételei. Telegi-díj 100 arany, 1870-re szomorujárék, határnap ez évi decz. 31-dike. — Gorove-díjak: 30 arany „Kisfaludy Károly drámaalköztetésének méltattása irodalmi és széptani tekintetben“; 30 arany: „A családi élet erköcsi alapja, a belöle folyó kötelességgel együtt.“ mindkettőre határnap 1870. sept. 30. — Dóra-féle díj: 50 arany „A magas kereskedelmi szakoktatás feladata,“ határnap ez évi decz. 31-dike. — Vitéz-díj: 40 arany „Magyarország közszentelepei, tudományos és ipari tekintetben“ határnap 1870. nov. 1. — Hölgy-díjak: öt-ötszáz forinttal a következő művekre: „A logika kézi könyve,“ „Az anthropológia kézi könyve,“ „A történelmi kortan

tolv — a kiállítás helyén a már kiállított iparkészítmények felett itélné, minden országban egy szigoru törvényhez kötött külön Jury fogja meghatározni, hogy mely tárgyak leszenek jelleseggik és ujdságujuk folytán érdemesek arra, hogy Londonban kiállittassanak.

„(Egy londoni lapban) a következő hirdetéset olvastuk: „Száz darab arany pályadíj tűzözik ki a „Kleptomaniá“ról (lopárány) irandó legjobb munkára. Főfigyelem azon kérdés kifejtésére legyen fordítva, hogy e veszélyes hajlam-miféle körülmények között válik valósgos bünné, és hogy vajjon a kleptomaniák (tolvajkörban szenvedök) alkalmasok-e állami és bizalmi hivatalok betöltésére. A pályaművek Londonba dr. Wilson Dávidhoz küldendök.“

„(Földrengések.)“ Dél-Amerikában a földbelseje sehogy sem akar megpiheni. Nemesak Peruban észleltek folytonos földrázkódásokat, hanem Santiagoból Chileben is azt jelentik az ottani lapok, hogy a lakosokat a mindegyre ismétlődő földingások folytonos aggodalomban tartják. Alig telhetik el ott egyetlen egy nap földrengés nélkül.

gyakorlati kézi könyve,“ „A régi Róma története,“ „Franciaország története az állam kezdetétől 1789-ig,“ „Vegytan az új elmélet alapján,“ „Légtünettan“ és „Ásványtan“ mind a nyolcz kérdésre a határnap 1870. sept. 6-dika. — A tavaly kiírt *detett s függőben levő pályázatokból* megemlítiük a gróf Karácsonyi-díjat: 400 arany vizgatókra. határnap ez év utolsó napja; a Nádasy-díjat: „200 arany elbeszélő költemény,“ határnap a jövő hó utolsó vasárnapja; a hölgysíjűből 600 frt. „Aesthetikai kézi könyvre,“ határnap ez évi szeptember 30-dika; s a takarékpénztári Fáy-díj: (1500 forint), az anyagi érdekeket előmozdító egyesületek, intézetek állásának leírására stb., határnap ez év utolsó napja.

A jegyző jelentés-tételei után, fél 1-kor az elnök pár szóval zárta be az ülést. A közönség, mely mind végig tömören állta meg a tért, elégtelton hagyta el a ternet.

Ezutall ki kell egészitenünk multkori tudósításunkat a nagygyűlés további folyamáról. Az alapszabály-törvezet a 15-diki ülésben tovább tárgyalattott. Lényeges változás az történt, hogy Vész János rendes tag szépen indokolt indítványára a tervezett ülés-pénzek helyett ismét az eddigi fizetési rendszer állítottat vissza. Az akadémia pénz-ereje nem engedi kellő fizetésben részesíteni rendes tagjait; az ülés-pénz valami fizeti jellemet adna a tudományos tisztelnek; had legyen a rendes tagok idősbeinek adott csekély fizetés, 3-500 forint inkább nyugdíjul tekinthető, melyre az elagott tudós, midön már dolgozni nem képes, támaszkodhatik, melyet nem jelenlegi munkálkodásáért váj, hanem mert munkálkodott egykor, s érdemeiket szerzett, hogy rendes tag lehessen.

Kimondattott továbbá, hogy az akadémia jelenlegi tiszviselői, mennyiben hivatalaik az új alapszabályok által változást szenvednének is, fizetésekül élvezetében megmaradnak. Az eddigi titkár fötitkár leend, s az eddigi jegyző saját osztályának osztály-titkára.

April 16-kán igazgatóság gyűlés volt. Az akadémia anyagi ügyei rendezettek, pénztára számbavétetett stb. E rendes teendőjén kívül az igazgatóságnak, az új alapszabályok vétettek tárgyalás alá. A szövegen az igazgató-tanács is tett némi módosításokat, melyek az akadémia élébe a 19-kén tartott folytatólagos nagygyűlési ülésen (a heti osztály ülés idején) terjesztettek. Nem voltak lényegesek. Vitát is csak egy pont költött, az, melyben az igazgató-tanács azt kívánta, hogy az akadémia gazdája ne multhatlanul a tagok közül legyen választandó. Toldy az előbbi szöveget kívánta volna visszállítani, de érvélese Csongery által megczáfoltatott s az igazgatóság változtatása, mely nem zárja ki, hogy belsö tag is lehessen, ha alkalmas találkozik, a gazda; — elfogadtatott.

Az így, minden forumon átmont s megállított alapszabályok most ö Felsége elébe terjesztetnek szentesítés végett, s ha azt megnyerik, még ez év folytán egy ad-hoc nagygyűlés hozzájuk alkalmazandja az ügyrendet is, hogy azonnal életbe léphessenek s az akadémia új évre már aegisök alatt kezdődhessék.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 17-ik számához 1869. apr. 25.

Irodalom és művészet.

„(József nádor) emlékszóbrának leleplezése alkalmából figyelemzetjük olvasóinkat a „Nádor-emlék“ című díszmúze, mely a b. e. nádor sikerült arcképével, 4-edrétben, vastag velinen s pompás kiállitással még 1865-ben jelent meg Heckenast Gusztáv kiadásában. A könyv beltartalma ép oly kitünö, mint kül-kiállitása. József nádor részletes és pragmatikus életiraja Horváth Mihálytól foglalja el a könyv nagyobb részét, azután „Pályalombok“ következnek a bold. nádor életéből Garay Jánostól, közt balladában. Mindkét rész még 1847-ben íratott s 48-ban kellett volna megjelennie, de akkor a bekövetkezett események miatt háttérbe szorulva, később pedig nem jelenhetvén meg, kiadása így maradt egészen 1865-ig. A díszes emlékmű ára aranyozott díszkötésben csak 5 frt. Az arckép külön is kapható 80 kron.

„(Gyulai Pál elbeszélései)“ cím alatt az angol Spectator cikket közöl, melyben az író találós helyes megjegyzéseket tesz irodalmi viszonyainkra. Gyulai Pál működését, lelkiismeretességért, nagyra becseli; Vörösmarty életirajzáról és Petöfi egyes műveinek kiadásáról nagy dicséretet emlékezik meg. Végül áttér Gyulai beszélyeire, és elemezi az „egylenö becsü“ művek közül a „Fövsény halálát“ és „Egy régi magyar ház utolsó gazdáját.“ Utóbbinak föalakja, Radnöthi felöl így ír: „A büszke öreg ur rajza, ki egy hűségese szolgálja társaságában pusztul el, mivel ujra éli közös múltjokat, egyike a legigazabb szenvedélyi képeknek, a mit csak valaha rajzoltak; s mégis akkora szerzőnk önmuralma, hogy soha a legfinyábbabb olvasó izlését sem sérti.“

„(Hugo Viktor új regénye)“ — „Az ember, ki nevet“ — következő előszóval jelent meg: „Angliában nagyszerű minden; még a rossz is, az oligarchia is. Az angol patriatius a szó legszorosabb értelmében veendő patriatius. Az övénél kitünöbb, rettenetesebb és életképesebb hűbéréség nincs, s ismerjük el, hogy ezen hűbéri rendszer hasznos volt a maga idejében. Angliaaz, hol tanulmányozni kell a tüneményt, melynek neve uraság s Franciaország az, hol tanulmányozni kell a tüneményt, melynek neve királyság. Ezen könyvnek „Aristocratia“ lenne a valódi címe. Egy másiknak, mely következni fog, czime lehetne „Monarchia.“ S ez a két könyv — ha befejezheti művét az író — előzménye és eredete leend egy námadiknak, melynek czime lesz „kilenczvenhárom.“

„(Bethöy Zsolt) munkatársunk, kitöl épen mai számunk kezd meg egy beszély közlést, egy kötetes regényt fejeztek be „Egy emberke“ cím alatt. Megjelenti a jövő hó elején. Bolí ára 1 frt 50 kr lesz. Előre megrendelhető azonban (bár aláírási ív rá kibocsátva nincs) 1 ftért a szerzőnél (Alduasar 23 sz.). A pénzt nem kell beküldeni, csak a megrendelést, mire a könyv megjelenése után azonnal, utánvéttel küldetik meg. Öt egyszerre beküldött megrendelésre egy ingyen példány jár. — Bethöy Zsolt fiatal elbeszélöink egyik tehetségesibök; regényétöl élvezetet is várunk s tehetsége is méltánylat és pártolást érdemel. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

„(B. Orbán Balász) „Székelyföld“ című nagy munkájából, melyet annyiszor ajánlottunk már közönségünk figyelmébe, megjelent a második kötet, Csik-széket ismertető. Ebben is, mint az előbbiben igen sok nép- és földismereti anyag van összehalmozva. Kiállitása díszesebb az előszól, a Ráthélye új könyvnyomda-társulatnál készült; képoit legismertebb festöknök és metszöknök készítették. Ára könyvárusai uton 3 ft. Előfizetés azonban most is elfogadtatik, a hátralevökkel együtt amegjelent kötetekre is, 2 ftjával. Csak a 3-ik kötet, Háromszék, lesz drágább a többinél 50 krrel, mert tetemesen nagyobb. Az előfizetésekről Ráth Márköz küldendök.

„(A „Hivatalos statisztikai közlemények“) mult évi folyamának ötödik füzeté megjelent, gazdag anyaggal a hazai tanügyet illetölég. Vas-kos negyedréte kötet 297 oldalal. E kötetet Barsó József szerkesztette.

„(Kocs Ferencz) derék bukaresti pap kidolgozta Románia földrajzát s térképpel együtt Aignernél kiadta. Ára 50 kr. Igen hasznos és czélszerű munkácska, mely nemesak a romániai magyar iskolákna fog jó szolgálatot tenni, hanem fökét a székeyek — kik tudvalevölég mindig vándorolnak ki — fogják jó hasznát vehetni.

„(Megjelent) s beküldetett szerkesztőségünkhez: Költemények, írta E. Kovács Gyula. A tehetségés ifjú költöt, ki mint színes és szép reményekre jogosít, lapunk olvasói is ismerik egy pár itt megjelent költeményéböl. — Ajánljuk a közönség figyelmébe. Ára? —
„(Uj könyvek.)“ A fentebb említettöken kívül a hét folytán következő uj könyvek küldettek be szerkesztőségünköz: 1. „Az eperfa és selyemtenyészés gyakorlati népszeri szabályai.“ Egy függelékkel a gyümölcsefa- és méhtenyészésről. Irta Vukasinovics Antal, Verőczmerye selyemtenyészési felügyelője; 3-ik javított kiadás. Ára 80 kr. Oszterlamm könyvkereskedése által kapható. — 2. „Tan- és olvasó-könyv közép és fölelmi tanodák számára.“ Írták Bánhegyi István tanító-képezdei igazgató és dr. Emericz Géza gym. tanár. Kiadta Dobay Sándor Nyiregyházan. Ára? — 3. „Tarczai család.“ Költői elbeszélés 13 éneken. Irta Egervári Ödön. Tarkóvár romjai rajzával. Ára 1 frt. Eggenberger F. bízománya.

„(Egy röpirat) küldettek be hozzánk a következő cím alatt „M. mi haszna volt a kormány-nak a választásoknál a kathi. papság korteskedéséböl?“ Irta Kovács Albert, pesti ref. theol. tanár. Ára 20 kr.

„(A „Gazdasági Közöny“) 4-ik füzeté az előbbiekhöz hasonló érdekes szaktartalommal megjelent. Tartalmából kiemeljük a párisi világtárlaton kiállított arató- és kaszáló-gépek ábrákkal illusztrált ismertetését.

„(Az „Erdélyi Gazda“) első száma megjelent. Elégő czélszerűen van összeállitva s b. Bánffy Jánostól, Szabó Samutól és Paget Jánostól közöl cikkekkel.

„(Árny és Fény)“ című beszélygyűjteményre hirdeté előfizetést Kolozsvárt Miksa György. Az előfizetési díj: 1 frt, június 8-áig küldendő Vokál Jánoshoz Nagy-Enyedre.

Közüzetek, egyletek.

„(A nőképző-egylet választmány) 19 hölgy jelenlétében — ülést tartott, melyben több érdekes tárgy került szönyegre. Az októberben megnyitandó tanfolyamra eddigelé a következő szakokér vállalkoztak: Gyulai Pál a számítanra, (hetenkint két órára), Berecz Antal a természettudományokra, (díjáról az egylet javára lemondván), Dömötör János a lélek- és neveléstanra, Torkos László az embermüvelődés történetére, melyhez a külföldi irodalomból keresnek kézi könyvet, s azt lefordittatik. (Egy választmányi hölgy ajánkozott is lefordittására minden díj nélkül.) A felügyelönö állomására — hat ajánlot közül — nagy szótöbbséggel Vachot Sándornt választották meg.

„(Corvina.)“ A Corvina részvénytársulat alaktúl választmányi ülésében elnökék — miután Tür István altábornagy a közgyűlés által közfelkiállitással tiszteletböl elnökék lön választva — Iodánka Imre, alelnökék Ullmann Károly, vezénylö igazgatóvá Örmödy Bertalan választattak meg.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

„(Vízvezeték.)“ A fögyűjtö-medenczének építése végett szükséglet ásátásokat és kötörést Köbányán Rengel Antal kavicszállító vállalta el. Egészben 4000 négyzögöllet kell kiásni, illeölég kivágni, s ebböl 2200 öl föld, 1800 öl pedig köreteg. A vállalkozó, kinek e munkával augusztus veigéig készen kell lennie, egy négyzögöl föld kiásatásáért 5 ft. 40 krt, egy öl kö kitöréséért pedig 20 ftot kap.

„(Pestúros) oly gyarak számára, melyek természetöknél fogva a szomszédok egészségére ártalmasak, a Ferenczvároson kívül jelöt ki helyiséget. A belügyminiszterium most felszöllította a várost, hogy határozza meg szabatosan, mily gyarak tartoznak a fentebb említettök közé, s egyáltalában határozott szabályokat állított fel, s azokat terjeszse a miniszterium elé.

„(Egy külföldi szaklap) igen dicsörölég emlékezik meg a Budán készülő Ganziéle vasuti kerekéböl, s felemlíti, hogy e kerekéböl az osztrak állami vasut eddig 18,952 darabot használt, s ezek között 13 év alatt csak 14 db tört el használat közben.

„(Aurora)“ címzel meg uj könyvnyomtató és könyvkötö részvénytársaság van keletkezésben. A vállalat alapközege 300,000 ft lesz. Alapitókul Kozmovsky Antal, Galbawi Márton, Kollár Márton és Noséda Gyulát mondják.

„(A belügyminiszter) valamennyi hatóságot felhivta a gyógyszerárak létszámának kimutatására, miután legközelebb a gyógyszerárak rendezettni fognak.

„(Katonai életbiztosító-bank).“ A porosz hadügyérség, katonai tiszték és katonai hivatalnokok számára életbiztosító bankot állít föl, melynek alapszabályai már meg is erősítvék. Ez a kölesönösség elvén alapszik, — s ha az állam életrevalóságát észleli ez intézetnek, a tökéösszeget valószínűleg biztositandja.

Balesetek, elemi csapások.

„(Tűzvesz ütött ki) Székelykúton Sopronmeryében, mely alkalommal a belügyminiszteriumhoz érkezett jelentés szerint, 54 ház és 16 mellék-épület hamvadt el. A kár, hír szerint, meghaladja a 30,500 forintot.

„(Egy megrendítö gyász-eset)“ idézte fel a mult napokban Brassó összes polgárainak részvétét. Az ott állomásozó 55. sz. gr. Gondrecourt gyalog-sorezred kapitánya, Mozuth-Simon, hadsegéde kíséretében lovagolván, egy köhid mellett lova megbokrosodott. A kapitány sarkantyút adott neki, mire a ló egészen elvadulva futni kezdett, s a braszói papirmalomhoz vezető utozának kanyarulatánál oly szerencsétlenül vetette földre lovagját, hogy ennek koponyája több darabokra tört, s agyvérzés következtében néhány óra múlva meghalozott. Pár nappal előbb a szerencsétlen kapitány egy barátjánál, kinek fia az ö távolból gyermekével egykoru volt, ebédlen lévén, a fiának emlékül egy czúspénzt adott, s csodás előzettel monda barátjának: „Úgy sejttem, hogy nómet és gyermekemet többé soha sem fogom látni.“

Mi újság?

„(A képviselöház első ülése)“ f. hó 22-dikén tartattott meg. Korelnökökül Boczkó, Táncsics és Pribék Antal voltak emlegetve. Táncsics nem volt jelen; Boczkó kijelentette, hogy ő nem is nagyon koros még, mert csak 1789-ben született, különben is erősen köhög. Pribék Antal ezek folytán eljenzés közt elfoglalta az elnöki széket. Beszédet, melyben a megkezdet munká tovább folytatását említi a ház teendőjeként, élénken megjeleneztek a jobboldalon.

Ezután Zichy Ferr. Victor, Jurka Bazil, Perényi Zs. báró, Széll Kálmán, Radó Kálmán és Jurkovich Miklós korjegyzöktöl megválasztatván, Korelnök jelenti, hogy ö Felsége szombat déli 12 órakor fogja az országgyűlést Budán a kir. palotában megnyitni.

Irányi Dániel jelenti ezután elvtársai nevében is, hogy ök nem fognak megjelenni a megnyitáson, ha sárgafekete lobogó helyett nemzeti nem tüzetik Buda várra; különben is az országgyűlés székhelye Pest, a megnyitásnak is ott kell történni. Ezért sem mennek. Csanády Sándor is ez értelemben beszél. Andrássy gr. fejtegeti, hogy Buda nem nézendö külön városnak Pesttöl; Magyarország fővárosa Pest-Buda. A sárgafekete lobogó csak mint ö Felsége személyes lobogója van a váron. — E tekintetben Deák Ferencz is egy véleményben van vele; de ohajtaná, hogy a megnyitás alkalmára a magyar és horvát lobogók is kitüzessenek. Különben megnyitásra, bezárásra máskor sem jelent meg minden képviselö; most is elmaradhat, a kinek tetszik. Kegyelme Béla tiltakozik az ellen, mintha az elmaradök mindnyájan a lobogó miatt maradnának el. Andrássy Gy. miniszterelnök Deák kívánatára megjegyzí, hogy az intözkedés megtörtént, hogy a magyar és horvát zászló a budai palotára kitüzéssek. — Szözlö meg Tizza K. Irányít czáfolva, és Madarász Irányi értelmében. Legközelebbi ülés f. hó 26-kán.

„(Kinevezésök a honvédséghez.)“ A hivatalos lap apr. 22-iki száma számos honvédtiszt kinevezését közli; a „Politikai Ujdonságok“-ban közzéteszük valamennyit; addig is följegyezzük, hogy kerületi parancsnokökká: a pesti honvédkerületbe Pongrácz Sándor ezredet, a budai kerületbe Czilibich Ede ezredet, a pozsonyi kerületbe Dobó Dobay József ezredet, a kassai kerületbe Máriaassy János ezredet, a kolozsvári kerületbe Graeff Ede tábornokot, a zagrabi kerületbe gr. Kulmer Frigyés ezredet nevezte ki ö Felsége. Továbbá kinevezettek ezredesökké, a létszámában való nyilvánártás mellett: gr. Andrássy Gyula, Hollán Ernö és Töth Ágoston.

(Királyi üfésége) f. hó 20-ikán érkezett meg Pestre. Az indóházal Wenckheim miniszter és Thaisz Elek fogadták. Még az nap folytán többször érkezett a miniszterelnökkel. — A királyi udvar nemokára Gödöllőre költözik.

(A honvédség számára) állandó főtanosztályt állítanak Pesten, a honvédelmi főparancsnok közvetlen felügyelete alatt.

(József nádor szobrának leleplezési ünnepe) ápr. 25-én déli 12 órakor veszi kezdetét. Az ünnepély a rendező bizottság által közre tett program szerint következőleg fog végre menni: Ö Felsőgének és a legfelsőbb udvarnok megérkezése előtt a meghívott vendégek, továbbá a helybeli czéhek, testületek, tanuló ifjuság zászlókkal együtt, előre készítetv terv szerint, az erre választott rendező igazgatása alatt elhelyeztetnek. Ö Felsőgét a hely színén a városi bizottság hódolatjeljesen fogadja, és ezzel az ünnepély megkezdetik. Mindenekelőtt Magyarország hgrpmása rövid vallási szertartást végezt. Ezután Pestváros főpolgármestere a szobor történetéről fog rövid beszédet olvas, melyre ő császári és apostoli kir. Felsőge kegyelmesen válaszol, és az udvari szermesterek parancsot ad a szobor leleplezésére. Az udvari szermester e parancsra az udvari sátor mellett hely foglaló Halbig szobrászhoz fordul, kinek intésére a szobor feletti boríték és függöny leesik, és a szobor látható lesz. A leleplezést azonnal trombitaharsogás, dobergés, a városi összes harangok zúgása, a szt Gellért és a budai várhegyen ágyuk dörgése fogja jelezni, miközben a József-terem felállított díszes fegyverrel tiszteleg, a szót a pesti zenekedvelők egytelének vegyes énekára által énekeltek. Halbig szobrász ö Felsőgének bemutatja; és díszesen felöltözött leányok a szobor lépcsőzetére koszorukat raknak, és ezzel a leleplezési ünnepély végét éri.

(Halbig mincheni szobrász.) ki a József nádor szobrát üntötte, műve leleplezésének ünnepélyére Pestre érkezett. Ez ünnepélyen Budaváros, valamint az akademia s Kislaludytársaság is képviselve lesznek.

(Zágrábban) királyi palotát akarnak építeni, és a város közelében két jászogot a király számára megvenni.

(A magyar testvérség) eddig felállított osztálya Budára érkezett, hogy megkezdje szolgálatait. A teljes létszám júniusban lesz felállítva.

(Királyi bizottság) nevezett ki Somogy megyébe Rajner Pál, barsi főispán.

(A képviselőház partjai) f. hó 21-én tartották első tanácskozásukat. A Deák-párt tagjai déli 12 órakor az uri-utcai klub-helyiségekben gyűltek össze. Megválaszták itt Somssich Pált a tanácskozány elnökének, ki néhány meleg szóval üdvözölve a gyűlést, Deák Ferencz szólalt fel. Deák mintegy husz percig tartó beszédet mondott, melyben rövid történeti visszajáratások után, a párt álláspontja s legközelebbi feladatairól szólt. Ezek a kiegyezési mű csonkítatlan fenntartása és a reformok minél szélesebb alapon való alkalmazásából állanak. Deák különösen s ismételt hangszólva, „az állam alapja“ megvédése, s minden közjogi vita elkorülésének feltételeként szükségeségét. Beszédének további folyamában a párt tagjainak egymás iránti viszonya, s egyéb házi ügyekről szólt, és szavai sokszorosan éljennel fogadtattak. Utóbb a kör egyik mellék szójában miniszteri tanácsot tartottak, melyben Deák is részt vett. — A szélső-baloldal a d. u. első óráiban tartott értekezletet Csernovics Péter lakásán. Itt a többség elhatározá, hogy fenntartja ugyan a külön klubot, de beiratja magát egyszerűs mind a balközép-klubba s résztvesz ott a discussiókban. Csak Madarász, Irányi s még néhányan tiltakoztak ez ellen, s kijelenték, hogy nem vesznek részt a balközép tanácskozásaiban. Madarász s Irányi csakugyan el se mentek az ezen ülésre következő balközép-tanácskozásra, míg a párt egyéb tagjai, köztük Szilágyi Virgil, Henszlmann s Csernovics azon jelen voltak. — A balközép tanácskozánya

5 órakor volt a vaczi-utcai helyiségben, és fél 7 óráig tartott. Itt az ülést Ghyezy Kálmán nyitotta meg, mint ez ülésre megválasztott elnök, míg a rendes klub-elnök megválasztása akkora halasztatot, midőn a klub véglegesen megalakul.

(A regnikolaris deputáció.) mely Fiume városa államjogi állása felett folytatandó tárgyalások végett küldetett ki, e hó végén ismét egybegyűl, hogy tanácskozásainak folyamatát újból felvegye.

(Liszt Ferencz) körlevelet intézett az öt meghívott pest-budai művésztetek képviselőihez, Erkel Fer. főzeneigazgatóhoz czimezve: „Felette kedvező körülménynek tekintem reám nézve ama rokonszenves fölkarolást, melyben az én — Önök által oly megtisztelő alakban elsorolt — műveim legelőször is Pesten részesültek. Hálás érzülettel emlékezővén a pesti zeneletnek ama hármias nyilvánulására, melyet „esztergomi misém“ — „Erzsébetem“ és a „Koronázási misém“ nek Pesten történt első előadásai képeznek; szives meghívásuknak engedve szerencsémnek tartom önök körében legközelebb megjelenhetni. Kérem, legyenek önök uraim meggyőződve arról, miszerint örökli benső érzülettel vagyok és maradok önöknek lekötözött tisztelő honfi társuk. Bécs, ápr. 14. 1869. Liszt Ferencz.

(Liszt Ferencz) ápr. 21-én érkezett Pestre s itt Schwendtner belvárosi plébános vendége, kinek régi ismerőse és barátja. Nagy hangversenyeit a jövő héten, e hó 26-án és 30-án rendezi. Az elsőben előadják a „Dante“-symphoniát egészen (eddig e egyszerű műből csak a „Pokol“-t hallottuk), a „Harzi dalok“-at s a „Koronázási misé“-t. A másodikban a „Hungaria“-symphoniát zenekölteményt, a 138-dik Zsolttal magán énekkarra női karral, hegedű, hárfá, zongora és harmonium kísérettel s végül a „Koronázási misé“-t másodszor. A „Hungaria“ magán részét Pauline asszony fogja énekelni. — A zenekar 150 zenészből, a férfi és női karok 200 közreműködőből fognak állani s a „Budai dalárda“ intézkedéseket tett, hogy a „Harzi dalok“-at száz dalárdai tag adja elő.

(Népünnepek) Ápr. 22-án mint Valeria főhgnő születésnapján a terézvárosi baloldali választók bizottsága a városligetben népünnepelet rendezett. Az idő az ünnepélynek nem nagyon kedvezett; de azért jelen volt szép számú közönség, a melyet zenekarok mulattattak s a csárdás is járta. Az ünnepélyi hely bemenetelénél a Hermina-mezőn egy akós hordó volt felállítva. A hordó kékre volt festve, az arbronsokt fehérre. Két polgár állott mellette, s az arra menőket felhívták egy krajczár adakozásra, mely a hordóba dobott. Voltak természetesen, kik hatosokat, husz krajczárosokat stb. is bedobáltak. Az itt összegyűlt pénzből aranyérmét szándékoznak a nap emlékére veretni, azt a királyné ö Felsőgének a kis főhgnő számára átnyújtani. A Hermina-kápolna nyitva volt és zászlók ékítési. A kápolna ajtaja felett három zászló volt: jobbra sárga-felete lobogó virágkoszorúval díszítve, középen fehér lobogó, nemzeti színnel szegélyezve, a felirattal: „Mária Valeria főhgnő születés-napján,“ balra pedig nemzeti lobogó lengett. A kápolna telve volt ajátatoskodókkal. Jókai 5 óra tájban barátai kíséretében kosiján megjelent itt ünnepelő választói között. Felőrárt töltött itt, s megjelent s távoztaok megjeleneztek. A rendező polgárok constableri jelvényt viseltek. — (Sz-nk.) (Özevgy Deryné), a magyar szín- és dalművészetben egykor ismert név jelenleg már elaggult, 77 évet tuhaladt nő, Miskolczon lakik, nélkülözésnek kitéve. Az ott működő színtársulat igazgatója. Egressi Akos, két rendbeli előadást tartott az elszegényedett művésznő javára. — Jó volna, ha más vidéki színigazgatók is követnék Egressi Akos példáját s hazai színművésztünk ezen első uttorójának végnapjait enyhíteni törekednének.

(Halálhíradások.) Horváth Pál őrnagy, ki 1813-ban Napoleon ellen harcolt és a lipcei ütkö-

zetben is részt vett, néhány nap előtt Brassóban meghalt. — Ezen színtünk érzékeny csapás érte pézszaki báró Bajzath György ápril 3-ikán történt kimulta által. Bajzath nemcsak gyűjtő, hanem író is volt, s így veszteségünk annál nagyobb, írja az „Archaeologiai Értesítő.“

Nemzeti színház.

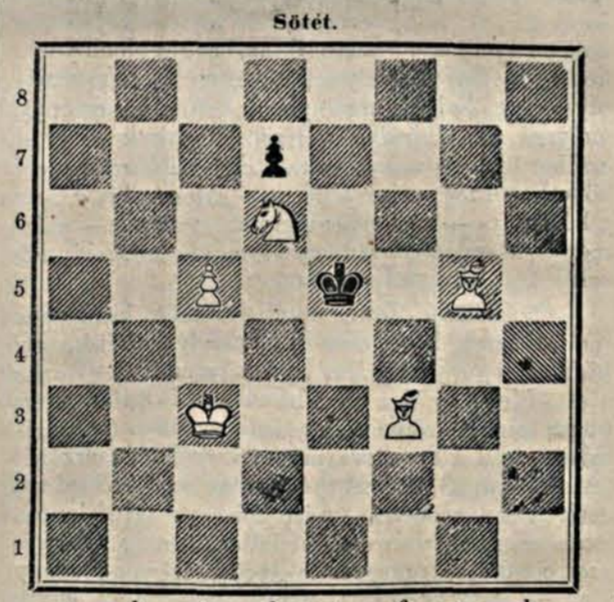
Péntek, ápr. 16. „A falusiak.“ Vigjáték 3 felv. Irta Szizgöti József. Szombat, ápr. 17. VI. olasz operai előadásul: „Az alarcos ball.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Verdi. Vasárnap, ápr. 18. „A csigány.“ Eredeti népszínmű dalokkal 3 felv. Irta Szizgöti. Hétfő, ápr. 19. „Az utolsó level.“ Vigi. 3 felv. Sardou után ford. Szerdahelyi. Kedd, ápr. 20. VII. olasz operai előadásul: „Ernani.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi. Szerda, ápr. 21. „A bajusz.“ Eredeti vigjáték 3 felv. Irta Szizgöti. Csütörtök, ápr. 22. VIII. olasz operai előadásul: „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Gounod.

Szerkesztői mondanivaló.

— A frakk és a szür. Az eszme nem volna rossz, sem a tárgy hátlan; de a kidolgozás néhezkes, költözött, formátlan. Nem közelhetjük Szerzőjétől prózát szívesebben vennénk. — A. S. A férj. Keserv. — nem ütök meg a mértéket. Erőltetés költői ér nélkül. — L. F. A vers közlésének nem a két utolsó strófa szolgál akadályul, ez talán még a legjobb az egészben; hanem az egész az, a mi az egészet nem adhatóvá teszi. — F. J. Az orosz beszélyről csak e hét folytán nyilatkozhatunk. — Munkács. L. J. A kis vers mindenesetre tehetségre mutat; javító kéz még jobba is tehetné. De ne siessünk a nyilvános fellépéssel. Fialat ember előtt még hosszú pályá áll, s később maga is kedvetlenül tekinthetne első színtetere. Csak előre, kitartással, tanulmányval. Pár év múlva — viszontlátásra! — Az illeto barátságos üdvözlötét küldi az apának! — M. Ludas. H. P. urnak R. L. átadta a beküldött képeket, melyekből kettőt használni fogunk.

SAKKJÁTÉK.

491-dik sz. f. — Gold Samutól (Bécsben.)

Világos indul s az 4-dik lépésre mattot mond.

A 486-dik számú feladvány megfejtése. (Bayer Konrádtól, Olmützben.)

Table with 4 columns: Világos, Sötét, Világos, Sötét. It lists chess moves for both sides.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Czente József. — Harsányban: gr. Festetics Bennó. — Frensd József. — Keszegon: Kacsó Lajos. — Gledinger Zeigmond. — Jászkeszren: Galmabos István. — Csákdáron: Kling Iván. — Londonban: Gorgias Viktor. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Jókainé (arckép). — Szalonka-les. — A nyomoruság pitvarában. — József nádorról. — A kelet-indiai bayadrek tánca (képpel). — Halászat Floridában (képpel). — Vályogvető cigányok (képpel). — Börtön-kronika. — A párisi világtárlat és a magyar ipar. — Egyveleg. — Tárház: A magyar tudom. akademia ünnepélyi közgyűlése. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyetek. — Ipar, gazdaság kereskedés. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (H. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Keresztelő-készletek minden színben 14, — 18, — 25, — 50 forintig. Türsch F.-nél Pesten, vaczi-utca 19-dik szám. Gyermekek vászonmunkék minden aron. 463 2-3)

VELOCIPÉDEK. Képek és szöveg a bicikli sportról. A szöveg leírja a velocipedek használatát, előnyeit és a hozzá tartozó felszerelést. A képek a velocipedeket és a velosipedistákat mutatják.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelent és ott, valamint minden hiteltel könyvkereskedésben kapható: Jókai Mór. Egy magyar nábob. Regény 3 kötetben. Harmadik kiadás. (8-rét 255, 255, 253 lap) füzve 2 ft. 40 kr.

Horváth Mihály. Amagyarok története rövid előadásban. Negyedik javított kiadás. 1868 (586 lap, 8-rét) velinapiron, angol vászonba kötve 4 ft. 50 kr.

Árverési hirdetmény.

Kunhegyes város közbirtokossága részéről közhírré tetetik, miszerint a birtokosság tulajdonához tartozó Páka pusztai 429/89/1000 holdnyi birtok folyó évi május 19-én d. e. 9 órákor Féléghyáza város közházánál tartandó nyilvános árverésen f. é. október 1-től kezdődő hat egymásutáni évre, vagyis 1875-ik év szeptember 30-ig a városi főbírói hivatalnál s Féléghyáza város közházánál megtekinthető feltételek mellett a legelőbbit igénynek haszonbérbe fogv adatni, mely határidőre a bérleti kívánók 300 r. bántapénzzel ellátottan meghívattak. Kunhegyes város közbirtokosságának 1869. április 11-én tartott gyűléséből. Barocs Gábor, főbíró. 496 (1-3)

LEFAUCHEUX VADÁSZFEGYVEREK nagy választékban, a legjobb rendszer szerint, szilárd puskaműves munka saját készítmény finom sodrony és damasz csövekkel s csinos vésetekkel 60, 70, 80, 90, 100 egész 120 forintig, továbbá Lefauchaux vadászfegyverek, a leghirebb francia gyárakból 42, 45, 50, 60 egész 115 forintig; mindenemű csappantus-fegyverek, mint Egy szimpla vadász-fegyver vascsővel 7-10 ftiq. Egy dupla fegyver vascsővel és patentcsavarral keményen forrasztott 15-18 „ Egy dupla fegyver drótosóvel (Rubans) lüttichi 22-28 „ Egy dupla fegyver, zsinór vagy finom damasz csővel 30-50 „ Revolvereket Lefauchaux módszer 6 lövéssel, tökéletes önfelhasználással 10, 12, 15, 18, 20, 25, 30, 40, 50, 60 forintig. Pisztolyok párja szimpla 2 forint 50 krajczártól, dupla csövűek 4 forint 50 krajczártól fölfelé. nyereg és ezél-fauchaux puskatöltények, francia gyártmány, ajánlja UNSCHULD EDE, fegyverkészítő és kereskedő Pesten, vaczi-utca a „level“-hez. A legszilárdabb munkáért, s a fegyverek szabatos lökésségeért jótállás vállalattik, s nem tetszés esetében 14 nap leforgása alatt kicseréltetnek. Vidéki megrendelések leggyorsabban teljesítetnek.

Daruvári fürdő Slavoniában, megnyitattik május 1-én. Ezen vasas 30-37 R. hévizek régismert üdívó gyógyhatással bírnak: általános gyengeségnél, sáp-és görvéllyéknél; az ivarszerek gyengeségei és betegségeinél, meddősegnél stb., idült bőr- és idegbajoknál. Kitűnően hatnak az iszapfürdők csúszos és köszvényes bántalmakban. — Jó sikerrel használtaknak elő- és utógógymóddal a közel levő lippiki iblanyos fürdőnél. — Mindennemű ásványos vizek kézen tartatnak. Legközelebbi vasut-állomások Sissek és Baros. A gyönyörű fürdő-párk közelében álló ezélszerűen felszerelt épületekben kényelmes lakhelyek kaphatók. Naponként zene, tánczigalmak, kirándulások a regényes környékbe kellemetes szórakozást nyújtanak. Az orvosi felügyeletet dr. Siegel kezeli. Az uradalmi fürdő-igazgatóság. M. kir. uradalmi tisztartóság. 499 (1-3)

HETI-NAPTÁR. Table with columns for dates and days of the week, listing religious and public events.

Friss

VETŐMAGVAK,

ugymint:

Lóhere, valódi francia és magyar luczerna.

Lóhere, stájer vörös.

Rethi here, fehér hollandi.

Vadóc (Reigras), angol, francia, olasz, belföldi.

Rethi csibehúr (Spörgel).

Baltaczim (Eszparcette).

Cukor- és takarmány-céklerépa.

Tarló-répa.

Bükky, mohar, nyári és őszi-repce.

Tavaszi-buza és rozs.

Pohanka. 417 (9-13)

Mezei komaesin (Timotheusgras).

Burnófi (Pimpinella).

Akacsa-magvak.

És más magfajok.

Olaj-pogácsa.

Szappangyökér, vagdalt és örlött.

Gabona-zsukok és gyekenyek.

Gép-olaj, legjobb minőségű.

Disznósír, Szatonna és haj.

Angol patent-koest- és gepkenes.

Fekete labfaló viragokhoz.

Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:

Halbauer G. János,

kereskedésben Pesten.

Raktár és irodája saját házában

Tereztváros, Rombach-utca 7. szám a.

Heckenast Gusztáv könyvkiadónál Pesten megjelent és minden könyvtárban kaphatók:

NÁDOR EMLÉK.**JÓZSEF**

es. k. főherceg

Magyarország félszázados nádorának élete.

Írta

HORVÁTH MIHÁLY.**PÁLYAKÉPEK**

főherceg József nádor életéből.

Írta

GARAY JÁNOS.

(József nádor mellképével.)

4-rét (VIII és 106 lap.) Aranyozott díszkötésben 6 forint.

József nádor mellképe.

Ív-rét. Ára 80 krajczár.

Legújabb

lószőr-szoknyák

5 ft. 50 kr., 7, — 10, — 12 forintig.

Lószőr-szövet,

rófé 70 kr., 90 kr. és 1 forint 30 krajczár.

Tournure

1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr., 4, 5 forintig.

Fehér moll-ruhák

12, — 14, — 16, — 20 forintig.

Türsch F.-nél Pesten,

váci-utca 19. sz. alatt.

489 (2-3)

A leghíresebb kizár. szabadalmazott

Oxford-eszencia

meggyógyít azon pillanatban minden makacs fogfájalmat. Hathatósága a leggyorsabb s legikeres.

Egy üvege ára 50 kr.

Raktárak, Bécs s az ország minden nagyobb gyógyszeráránál léteznek.

Nagybani megrendeléseket elfogad

Zulin G. cs. kir. szabadalom tulajdonos

Triestben.

Főraktár Pest s a vidékre király-

Török József gyógyszerésznél király-

utca 7-dik szám alatt. 484 (4-6)

A tavaszi idényben

hurutban, tüdőbajokban, valamint a lélekzö- és tápszervek mindenféle bajaiban szenvedőknek.

Forduljon minden szenvedő vigaszt az azon kútfőhöz, melynél az utóbbi években már százezrek és az üzlet 20 évi fenállása óta már több mint egy millió ember gyógyulást és testi erőt nyertek.

T. cz. Hoff János udvari szállító urnak. (Központi raktár: Bécsben, Kärntnering 11.)

20 év óta már szüntelen gyomorgörcsben és szélszorulásokban szenvedtem. Többé már gyógyulást nem reméltem s szomorú helyzetembe belenyugodtam. Ön malátalétegenek bámulatos jótékony hatása, szintegy egészségi maláta-csokoládéjának is, — melyet, mi másként nem igen könnyen fordul elő, maguk az orvos urak is mint kitünőt szert efféle nyálvalyák ellen ajánlanak, — sikerdús hatása által indíttatva éreztem magamat maláta-csokoládéja használatára. Gyógyulásra többé reményem nem levén, bajom javulásával is meg voltam elégedve. De valóságos csoda történt velem. 18 heti használat után gyomorgörcsöm eltűnt, szintegy minden vele-kapcsolatban levő bajok is. Örömteljesen jelentem ezt önnek, egybekötve szíves köszönetemmel. Bécs, 1869. febr. 9-én.

Lirsch Mária,

Rossau, Sorvitongasse 9. sz. 25. sz. ajtó.

Sz. Vid, 1869. febr. 13. Miután malátakivonati egészség-sörönek, valamint egészségi maláta-csokoládéjának első küldeménye kínos hurutomban igen jó szolgálatot tett, kéremismét egy küldeményért kitünőt kérszítvényeiből.

Niederleitinger R., gyak. orvos.

Klanjec, 1869. febr. 11-én. Igen sajnálom, hogy becses készítményeit közelebb eső helyen nem rendelhetem meg, miután már egyszer, 6 évvel ezelőtt, e szer által torokbajomból és rekedtségemből tökéletesen kigyógyultam.

Poturics Anna.Parlak, 1869. február 13. Miután malátakivonati egészség-sörö betegetimnél igen előnyösen hat, kérem abból **Thalesics József,** perlaki muraközi ker. jegyző urnak küldeni.**Mandel,** főorvos.

Unmarkt, 1869. febr. 12. Egy itteni orvos által nekem ön maláta-csokoládépora használatat ajánlatott. Kérem tehát e hasznos szerből egy nagyobb mennyiséget küldeni.

Eymuth József,

herceg Schwarzenberg gazd. felügyelője.

Az egyedül valódi Hoff-féle malátalétegen-egészségi sör, valamint az egészségi maláta-csokoládé és maláta-csukorkák főrakelnye egyedül: Bécs, Kärntnering 11. sz. A rajegyen **JOHANN HOFF** névvonás.

Árak: Malátalétegen-egészségi sör üveggel és csomagolással együtt: 6 üveg 3 ft. 70 kr., 13 üveg 7 ft., 28 üveg 14 ft., 58 üveg 27 ft. 30 kr., 120 üveg 55 ft. — Egészségi maláta-csokoládé 1. sz. 1 font 2 ft. 40 kr., 2. sz. 1 font 1 ft. 60 kr., 5 fonthoz 1/2 font, 10 fonthoz 1 1/4 ingyen adatik. — Maláta-csokoládépor csecsemőknek a hibázó csecsetjéptől körül 80 és 40 kr. — Maláta-mellcukorkák 60 és 30 kr. — Mind Bécsben feladva.

Kapható Pesten **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. 495 (1-3)**PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.**

Intézetünk a folyó évben is nyújt

biztosítást jégkár ellen

a legjutányosabb díjtételek és legkedvezőbb feltételek mellett; továbbá t. cz. biztosító felei részére ép úgy mint a múlt évben a díjból

10%-ot leenged,

mely a kötvényben azonnal leszámíttatik.

A díjfizetés váltóval is eszközölhető.

Intézetünk mint általában tudva van, a károkat mindig a leggyorsabban rendezeti, pontosan és teljesen megtéríti.

Pest, április 1869.

Az igazgatóság.

Tavaszi árjegyzék**Türsch F.-től**

váci-utca 19-dik szám a „nagy Kristóf“ mellett Pesten.

Az árak készpénzfizetés vagy utánvételek mellett értendők.

Kész öltözékek és menyasszonyi ruhák.

A derek mérték szerint készítették, az alj mindig a legutolsó párisi divat után. Vidéki megrendeléseknél kérem a mértéket Centiméterrel mérve vagy egy jól álló derekat, a ruhaalj előhossza mértékét, s a netalán egyéb megjegyzésekkel együtt beküldeni.

1 moll öltözék, kész derékkal, üvvel és alsó szoknyával együtt, 30, 36, 45,

50, 60 forint és feljebb.

1 tarlatán öltözék, üvvel és alsó szoknyával együtt, kész derékkal 30, 36,

40, 50 forint és feljebb.

1 menyasszonyi moll öltözék, myrtussal díszítve, 40, 50, 60, 70 ft. és feljebb.

1 menyasszonyi öltözék, illusionból vagy brüsseli tüllből, myrtussal díszítve,

70, 80, 90, 100 forint és feljebb.

1 menyasszonyi atlasz vagy tafeta öltözék díszítve 100, 120, 150 ft. és feljebb.

1 menyasszonyi sima fától 2, 75, 4, 8 forint; himzett 4, 75, 6-20 frtig.

Az említett szöveteken kívül más szövetekből is készíthetnek ruhák.

Nagy választék mindenféle Crinolínokból, különösen estélyi öltözökhöz

ajánlom az uszályos Crinolint, darabja 7, 8, 12 forint. 419 (3-3)

Legújabb fehér és színes lószőr alsó szoknyák 6, 8, 10, 12 forint.

(Folytatása következik.)

18-ik szám.

Tizenhatodik évfolyam.

Pest, május 2-án 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csúpan Vasárnapi Újság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csúpan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzer hasábotott petit sor vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 krajczár.

Haynald Lajos.

A hazafias szellemű, nagy tudományu, kitünőt szóközi tehetségű főpap, a ritka jótékonyasággal is köziszteletben álló kalocsai érsek, a közelebbi napokban újabb kettős koszorút fűzött halántékai körül. Szintoly nagy tudományu s érdemű elődje, Lonovics példájára, az akadémia felolvasó asztalánál jelent meg érseki talárjában, és pedig — mig amaz pápi hivatású rokon funkcióban: emlékbeszédet tartott id. Majláth György fölött, — Haynald mint egyszerű tudós: egy növénytan értekezéssel, s kitünőt tudományu és megragadó előadása mellett annak is fényes jelét adá, mint tiszteli a tudományt s első tudományos testületünket. S ugyanakkor, midőn ezt tevé, egyszersmind 10,000 frtos alapítványt csatolt az akadémia pénztökéjéhez.

Mindkét tett, — s ez mit sem vonz le becséből, — némileg viszonzás volt az akadémia figyelmeért. Őt az akadémia tavali választotta tiszteleti tagjai sorába s az igazgató tanácsa maga tagjai közé. A 10,000 forint alapítvány ez utóbbi választás nemes viszonzása, — a felolvasás a tiszteleti tagságra felelet. Ő, mint az evangeliomi „jó szolgá“, kötelességénél többet is tett, midőn tiszteleti tagi székét tudományos felolvasással foglalta el; mert mig a rendes tagok az akadémiai munkálkodásra kötelezetnek, miert az akadémia pénzerejéhez képest mind, vagy egy részök, a régibbség során, fizetést is huznak; a tiszteleti tagok, állásuk által a fizetés igénye alól úgy is föl levén mentve, még székfoglaló tartására sem kötelezvék. Annál sebb, ha teszük mégis, mint tették többen, pl. Kemény, Trefort, Balassa, s legújabb Haynald is.

Ennyit a tudós érsek akadémikusságáról. Arczképet s életrajzát a Vasárnapi Újság elzöltt hét évvel (1862. márcz. 30-ki szám) még erdélyi püspök korában közölte. Az arczkép fámetszeteink akkori kezdetleges állapotáról tanuskodik, az életrajz pedig

HAYNALD LAJOS.

főpap előtt, ki mint püspöki helyettes (következési joggal) lépte át először Erdély határát, a terrenum eleinte ismeretlen volt. Erdély a vallási türelem arkádiája. A különböző felekezetek a négy „recepta religio“ hazájában századok óta testvéri egyetértés-

ben, társadalmi teljes összeolvadásban élnek. A kölcsönösség s jogegyenlőség elve nem írott malaszt, hanem keresztül vitt tény. A vegyes házasságok sehol sem gyakoribbak, de hogy összeütközésre adtak volna alkalmat akár a házaselek, akár az egyház és a család közt, sehol sem ritkább dolog, mint Erdélyben. A hitbuzgó főpap, midőn e sajtóságos viszonyok közé lépett, melyek az akkori magyarországiaktól oly lényegesen különböztek, saját egyháza érdekében némi szigorral akart föllépni a többi felekezetek irányában. Saját fölvilágosult hívei figyelmeztették a százados törvényes gyakorlatra s a felekezetközi békés viszonyokra s törvényes gyakorlat védpajzsa alatt. Oly lángeszű s nemes keblű férfinak csak egy halk figyelmeztetés kellett, hogy feltalálja magát helyzetében. Haynald hitbuzgalma attól kezdve nem a felekezet közti viszonyok bolygatásában, hanem saját egyháza építésében kerest s talált tevékenységi tért magának. Évenként nagy körutakat tett terjedelmes egyházi megyéjében, mely az egész Erdélyre kiterjedt. Vizsgálta iskoláit, egyházi anyagi és erkölcsi állapotát, papjait. Segített a szűkölködőkön, s közmondásossá vált jótékonyaságát nyilván és titokban nagy mérvben gyakorolta. Iskolák, egyházak, kórházak, jótékony egyletek szintegy számíthattak segélyére, mint az egyéni nyomon és szenvedés, mely töle soha sem jött el anyagi gyámolítás és lelki vigasz nélkül. E körutjaiban rendszeren mindenütt predikált. Ritka szóközi tehetséggel s készséggel megáldva, képes volt mindennap, ha kelle, órákig tartó beszédeket tartani, elragadva olykor hallgatóit, lekötve az ájtatos figyelmet mindig. A miveltek gyönyörrel, a köznép épüléssel hallgatta. Szóközlata jelleme a természetesség, kedélyesség és melegség tulajdonaival bír; a legjobb tulajdonok egyházi szóközben, kinek kevesebbet kell menny-